

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΤΟ ΙΣΛΑΜ

ΤΑΞΗ: Α

ΤΜΗΜΑ: 1^ο

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ: 2014-2015

ΓΕΛ ΕΥΗΝΟΧΩΡΙΟΥ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:ΚΥΡΙΤΣΗ ΜΑΡΙΑ

ΤΟ ΙΣΛΑΜ

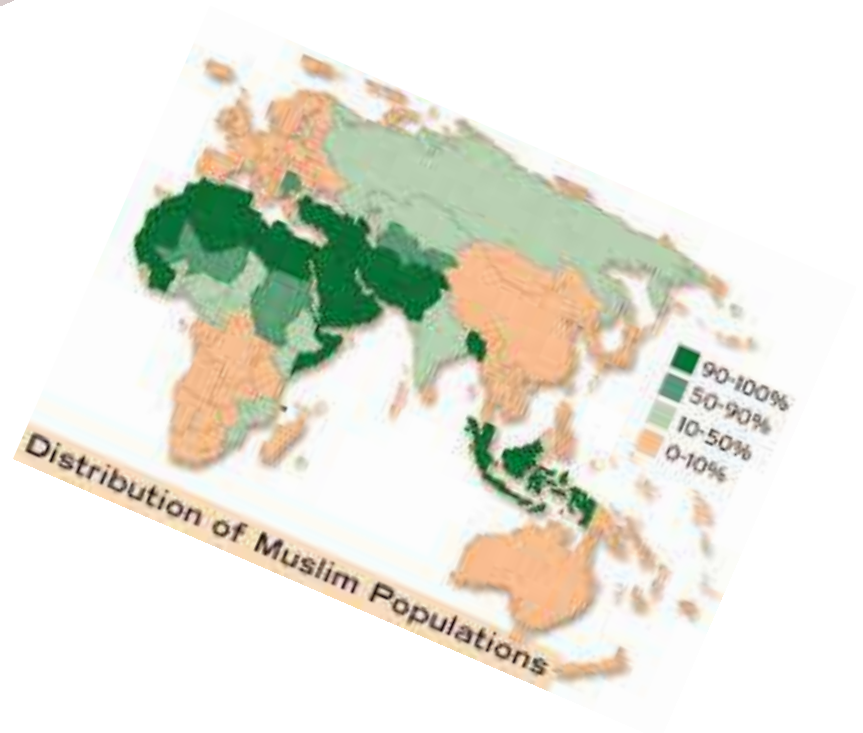
Από την ίδρυσή του μέχρι και τις μέρες μας, το Ισλάμ είναι η δεύτερη αριθμητικά θρησκεία στον κόσμο και αριθμεί γύρω στα 1.2 έως 1.3 δισεκατομμύρια πιστών ή το 20% του πληθυσμού της Γης.

Η αραβική λέξη «ΙΣΛΑΜ» σημαίνει «υποταγή» και χρησιμοποιείται από τους μουσουλμάνους «ως υποταγή στο Θεό». Εκείνοι που αποδέχονται τη θρησκεία του Ισλάμ ονομάζονται «μουσλίμ» που σημαίνει «υποταγμένος», δηλαδή, απόλυτα υπάκουος σε ό,τι πρεσβεύει η θρησκεία τους.

Το Ισλάμ δεν έχει μόνο **θρησκευτική** αλλά και **πολιτική** υπόσταση, όπως και άλλες θρησκείες.

Εκτός από τις παραδοσιακές Αραβικές χώρες της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής, μεγάλος αριθμός μουσουλμάνων υπάρχει σήμερα στην Τουρκία, στην Ινδονησία , στο Πακιστάν αλλά και στην ίδια την καρδιά του Ινδουισμού, την απέραντη Ινδία.

ΧΩΡΕΣ ΟΠΟΥ ΚΑΤΟΙΚΟΥΝ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΟΙ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΣΗ

Η πολιτισμική κόκκινη γραμμή που χωρίζει τη Δύση από τον Μουσουλμανικό κόσμο δεν αφορά τη δημοκρατία, αλλά την ισότητα των φύλων και τα δικαιώματα των γυναικών. Η υποχρεωτική κάλυψη του σώματος των γυναικών αποτελεί μια από τις πιο πολυσυζητημένες επιταγές του Ισλαμικού νόμου. Όλες οι θρησκείες, αλλά όλως ιδιαιτέρως το Ισλάμ, εκφράζουν πατριαρχικές απόψεις, οι οποίες ασφαλώς επιδρούν στην διαμόρφωση της κουλτούρας και στα δικαιώματα των γυναικών. Το Ισλάμ υποστηρίζει ότι η ανισότητα των φύλων είναι η εντολή του Θεού που εκφράζεται μέσα από τα ιερά κείμενα του Προφήτη. Στις περισσότερες ισλαμικές χώρες, με ελάχιστες εξαιρέσεις, οι οδηγίες του Κορανίου, σε βάρος των γυναικών, έχουν ενσωματωθεί στη νομοθεσία - στο οικογενειακό, αστικό και ποινικό δίκαιο, στην εργατική νομοθεσία κλπ – και έχουν αποστερήσει εκατομμύρια γυναίκες από θεμελιώδεις ελευθερίες και βασικά ανθρώπινα δικαιώματα.

Το ίδιο το Κοράνι, δηλαδή ο Θεός (σύμφωνα με το Ισλάμ), μέσω του Προφήτη, αποφαινεται για την υπεροχή των ανδρών και το δικαίωμά τους να δέρνουν τις ανυπάκουες συζύγους. Σε πολλές μουσουλμανικές κοινωνίες, η αναφορά στα ανθρώπινα δικαιώματα δεν περιλαμβάνει τα δικαιώματα των γυναικών, τα οποία συστηματικά παραβιάζονται. Ένα από τα πιο κοινά εγκλήματα είναι οι λεγόμενες δολοφονίες «για λόγους τιμής». Υπολογίζεται ότι περίπου 5.000 γυναίκες και κορίτσια δολοφονούνται κάθε χρόνο από αρσενικά μέλη της οικογένειάς τους. Η εφαρμογή απάνθρωπων, βίαιων και ταπεινωτικών τιμωριών για τις γυναίκες, όπως το μαστίγωμα και οι λιθοβολισμοί, αποτελούν σε πολλές χώρες συνήθη πρακτική στο όνομα θρησκευτικών παραδόσεων, οι οποίες παρερμηνεύονται ως «θεϊκής φύσης και προέλευσης». ». Οι δράστες συνήθως μένουν ατιμώρητοι αφού τέτοιου είδους βία θεωρείται αποδεκτός τρόπος ελέγχου της συμπεριφοράς των γυναικών και όχι σοβαρό έγκλημα. Σε αυτές τις κοινωνίες η πατριαρχική οικογενειακή δομή τοποθετεί τις γυναίκες υπό τον απόλυτο έλεγχο των ανδρών της οικογένειας.

Τα θηλυκά παιδιά γίνονται θύματα διακρίσεων από τη στιγμή της γέννησής τους, αφού θεωρούνται κακοτυχία για την οικογένεια, σε αντίθεση με τη γέννηση των αρσενικών παιδιών που αποτελούν δώρο Θεού. Βεβαίως οι διάφοροι απολογητές του Ισλαμισμού-σε Δύση και Ανατολή- συνεχώς επαναλαμβάνουν, ότι, γι' αυτά που συμβαίνουν στις γυναίκες δεν ευθύνεται το Ισλάμ, ότι το πραγματικό Ισλάμ είναι υπέρ της ισότητας και για όλα φταίει η παράδοση και οι κοινωνικές πρακτικές. Επικαλούνται μάλιστα και σχετικά κεφάλαια του Κορανίου

Αν πράγματι έτσι έχουν τα πράγματα, γεννάται ευλόγως το ερώτημα, πως επί τόσους αιώνες το Ισλάμ, ενώ ελέγχει κάθε πτυχή της μουσουλμανικής κοινωνίας, από τις σεξουαλικές σχέσεις μέχρι τη διατροφή, δεν κατάφερε να εξαλείψει τις ανισότητες και τις αδικίες εις βάρος του 50% των πιστών του;. Η πραγματικότητα

δείχνει ότι οι πιο χειραφετημένες γυναίκες στον κόσμο του Ισλάμ, κέρδισαν δικαιώματα όχι μέσω της ανανέωσης του Ισλάμ, αλλά μέσω των αρχών της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου.

ΙΣΛΑΜ ΚΑΙ ΦΕΜΙΝΙΣΜΟΣ

Το Ισλάμ παραπέμπει σε ένα ιδιόμορφο σύστημα διοίκησης της κοινωνίας και του κράτους, σύμφωνα με το οποίο θρησκεία και πολιτεία ταυτίζονται. Χαρακτηριστική είναι η δομή των μουσουλμανικών κρατών έως σήμερα, η οποία βασίζεται σε μεγάλο μέρος στις ιερές πηγές του Ισλάμ, υπό τις οποίες καθορίζονται όλοι οι τομείς της ζωής των μουσουλμάνων, ανδρών και γυναικών.

Ο ισλαμικός φεμινισμός χαρακτηρίζεται ως ένα διεθνές φαινόμενο και όχι δημιούργημα της Δύσης ή της Ανατολής. Δημιουργήθηκε από Μουσουλμάνες γυναίκες της Αφρικής, της Ασίας και παράλληλα από Μουσουλμάνες μετανάστριες στη Δύση. Χρησιμοποιεί ισλαμικό λόγο για να υποστηρίξει τα δικαιώματα των γυναικών και την ισότητα. Η επίσημη γλώσσα του ισλαμικού φεμινισμού είναι τα αγγλικά αλλά εκφράζεται και σε τοπικές διαλεκτούς – γλώσσες, δευτερευόντως στα αραβικά.

Διακρίνουμε δυο κύριες τάσεις ισλαμικού φεμινισμού, η μια είναι αυτή που εκφράζεται από τις λεγόμενες Μουσουλμάνες φεμινίστριες και προσπαθεί να προωθήσει την φυλετική ισότητα διαμέσου της επανερμηνείας του Κορανίου, ενώ η άλλη τάση εκφράζεται από τις κοσμικές φεμινίστριες οι οποίες αναζητούν τη χειραφέτηση τους μέσα σε ένα πλήρως κοσμικό κράτος όπου η Σαρία δεν θα παίζει κανέναν απολύτως ρόλο.

Παρότι οι δύο τάσεις του μουσουλμανικού φεμινισμού αφορούν από μία διαφορετική ιδεολογία, εντούτοις μάχονται από κοινού για την επίτευξη των κοινών στόχων. Η συνεργασία, η ενότητα και ο αλληλοεπηρεασμός ιδεών είναι αρχές οι οποίες διακρίνουν το μουσουλμανικό φεμινιστικό κίνημα.

Το εναλλακτικό είδος του ισλαμικού φεμινισμού που εμφανίστηκε την τελευταία δεκαετία του 20^{ου} αιώνα ήρθε για να ανατρέψει τα δεδομένα στην ιστορία του φεμινισμού. Ο ισλαμικός φεμινισμός είναι ένα κίνημα, το οποίο προκαλεί το ενδιαφέρον των μέσων μαζικής ενημέρωσης αλλά και της κοινωνίας γενικότερα. Έχει ως σκοπό την εξάλειψη της ανισότητας των φύλων, την αναβάθμιση της θέσης των γυναικών –εντός των μουσουλμανικών κοινωνιών- και την απόκτηση κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων. Η νεωτερικότητα που εισάγει ο ισλαμικός φεμινισμός είναι συνδυασμός του θρησκευτικού και του κοσμικού λόγου.

Οι μουσουλμάνες φεμινίστριες θεωρούν ότι το Ισλάμ είναι μία θρησκεία, η οποία ευνοεί τις γυναίκες και δεν τις υποβαθμίζει αφού τους προσφέρει δικαιώματα. Γι' αυτό τάσσονται κατά της πατριαρχικής ερμηνείας των θρησκευτικών πηγών του 7ου αιώνα και έπειτα, διότι πιστεύουν ότι συντελεί στη διαστρέβλωση της θεολογίας του Ισλάμ, όπως επίσης ότι μεροληπτεί υπέρ της κυριαρχίας των αντρών και της υποταγής των γυναικών σε αυτούς. Η συγκεκριμένη τάση του φεμινισμού έχει ως βασική της ιδέα ότι διαμέσου της θρησκείας θα επιτευχθεί η χειραφέτηση των μουσουλμάνων γυναικών. Η κύρια μεθοδολογία τους είναι η επανερμηνεία των κορανικών εκείνων χωρίων που αφορούν στις σχέσεις των φύλων.

Παρά την επικράτηση του Ισλαμικού Φεμινισμού οι διαφορετικές ιδεολογικές απόψεις ανάμεσα στους φεμινιστές της περιοχής οδήγησαν στην εμφάνιση επιπλέον φεμινισμών όπως είναι ο Κοσμικός Φεμινισμός και ο Ισλαμιστικός Φεμινισμός. Ο Κοσμικός Φεμινισμός διαχωρίζεται από τη θρησκεία. Για παράδειγμα δεν εκθειάζει την εθελοντική χρήση της Ισλαμικής μαντίλας ως σύμβολο απελευθέρωσης όπως κάνει ο Ισλαμικός Φεμινισμός αλλά και δεν επιβάλλει την απαγόρευσή της. Ο ισλαμιστικός φεμινισμός ή φονταμενταλιστικός ισλαμικός φεμινισμός αναφέρεται στα φεμινιστικά κινήματα που αναπτύχθηκαν και εκφράστηκαν από πιο συντηρητικούς φεμινιστές και έχει ως βασική αρχή το Ισλάμ. Ενώ οι ισλαμιστές φεμινιστές αναγνωρίζουν ότι οι γυναίκες καταπιέζονται, το αποδίδουν στο γεγονός ότι θέλουν να είναι ίσες με τους άντρες κάτι που σύμφωνα με αυτούς πάει αντίθετα με τη φύση τους.

Η γυναίκα, κατά το Κοράνιο, είναι ίση με τον άνδρα ενώπιον του Θεού. Στην ισλαμική όμως παράδοση, η οποία παραμένει ζωντανή στην πλειοψηφία των μουσουλμανικών κρατών, η δομή της κοινωνίας είναι πατριαρχική και η γυναίκα εμφανίζεται ως υποτελής του άνδρα, ο οποίος τίθεται ως προστάτης της γυναίκας και της οικογένειάς του.

Η μουσουλμάνα γυναίκα εξαρτάται από τη θρησκεία και οφείλει να υπακούει στον Ισλαμικό Νόμο ο οποίος ρυθμίζει διάφορα ζητήματα της ζωής των πιστών όπως τον τρόπο ζωής και ένδυσης, θέματα που προκύπτουν στην κοινωνία και την οικονομία αλλά και τα οικογενειακά, κληρονομικά και λοιπά της δικαιώματα.

Ο ρόλος της γυναίκας καθορίζεται ως αυτός της μητέρας -συζύγου και η εικόνα της ελεύθερης - ανεξάρτητης γυναίκας είναι για τις μουσουλμανικές χώρες αδιανόητο. Η ιδανική γυναίκα είναι η συνετή, η υποταγμένη και η σιωπηλή, η οποία λαμβάνει το σεβασμό και την αναγνώριση μόνο ως έχουσα τον ρόλο της μητέρας.

Ο γάμος επισφραγίζει το μεγαλύτερο μέρος της ζωής κάθε μουσουλμάνας

Στην μουσουλμάνα επιβάλλεται να έχει στάση προσοχής έναντι του συζύγου της και τον υπακούει σε κάθε περίπτωση εκτός και αν αυτός ζητά κάτι που θεωρείται θρησκευτικά απαγορευμένο. Σε αντίθετη περίπτωση το Κοράνι επιτρέπει στους άνδρες να τιμωρούν τις γυναίκες τους σε περιπτώσεις απείθειας, μη εφαρμογής των καθηκόντων τους, αλλά και για λόγους βελτίωσης του χαρακτήρα τους.

Η θέση της γυναίκας είναι στο σπίτι και χωρίς την άδεια του συζύγου δεν μπορεί να κάνει επισκέψεις, ενώ ακόμη και σήμερα σε πολλές χώρες απαγορεύεται να έχει και ελεύθερη επαγγελματική ζωή. Τέλος ειδική μνεία πρέπει να γίνει στο έθιμο της εκτομής της κλειτορίδας το οποίο δυστυχώς συνεχίζεται ακόμη και σήμερα σε ορισμένα κράτη της Αφρικής.

Ο αγώνας των γυναικών για ίσα δικαιώματα είναι ταυτόσημος με τον αγώνα της ανθρωπότητας για αξιοπρέπεια και για ζωή.

Το ζήτημα των δικαιωμάτων της μουσουλμάνας γυναίκας είναι αλληλένδετο με αυτό της συνάντησης των δύο κόσμων, της «Δύσης» και της «Ανατολής», εν προκειμένω του χριστιανικού με τον ισλαμικό κόσμο.

Η εντύπωση που δημιουργείται στους ανθρώπους των δυτικών κοινωνιών για τις γυναίκες της Ανατολής είναι ότι οι γυναίκες στο Ισλάμ, σε αντίθεση με τις γυναίκες της Δύσης, οι οποίες έπειτα από πολύχρονους αγώνες και ένα δυναμικό φεμινιστικό κίνημα κατάφεραν να παραμερίσουν πλήθος διακρίσεων σε βάρος τους και να διεκδικήσουν δημόσιους ρόλους στις κοινωνίες τους, δεν έχουν εξωτερικεύσει τις αντιδράσεις τους. Δεν έχουν προβεί σε προσπάθειες δημιουργίας κινήματων κάτι που σε καμία περίπτωση δεν ισχύει.

Σημαντική υπήρξε η συμβολή των γυναικών συγγραφέων ήδη από τέλη 19^{ου} αιώνα. Οι λόγιες μουσουλμάνες γυναίκες δια μέσου της λογοτεχνίας, της ποίησης και της αρθογραφίας σε περιοδικά, προετοίμασαν ουσιαστικά το έδαφος για την διεκδίκηση αναβάθμισης του ρόλου των γυναικών εντός των ισλαμικών κοινωνιών. Αυτό δεν είναι τυχαίο γιατί αυτή την εποχή κορυφώνονται οι σχέσεις με τη Δύση διαμέσου της αποικιοκρατίας και οι ιδέες περί κοσμικού κράτους και ισότητας των δυο φύλων εισέρχονται και στα ισλαμικά κράτη. Από πολλούς βέβαια

Μουσουλμάνους δεν θεωρούνται καλοδεχούμενες οι ιδέες αυτές διότι απορρέουν από κοσμικές αντιλήψεις και θεωρούν πως αντικατοπτρίζουν τις σχέσεις ισχύος της Δύσης προς την Ανατολή.

Στην Αίγυπτο η οποία εκείνη την εποχή γνώριζε μεγάλη ανάπτυξη εμφανίζεται μια φεμινιστική συνείδηση σε ένα περιβάλλον όπου οι γυναίκες των ανώτερων τάξεων αρχίζουν να μορφώνονται. Το δικαίωμα της μόρφωσης είναι το κύριο θέμα της εποχής που υποστηρίζεται από γυναίκες και άντρες μεταρρυθμιστές. Αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας είναι και η δημιουργία του πρώτου σχολείου κοριτσιών. Παράλληλα προς την Αίγυπτο υπήρξε παρόμοια δραστηριότητα του γυναικείου κινήματος στις χώρες του Μαγρέμπ (Τυνησία, Μαρόκο, Αλγερία) και του Κόλπου (Ομάν, Κατάρ, Μπαχρέιν).

Το 1892-1940 λόγιες Αιγύπτειες, οι οποίες είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν το δυτικό πολιτισμό και τα γράμματα και έχοντας ως πρότυπο το φεμινιστικό κίνημα της Δύσης στράφηκαν προς την έκδοση γυναικείων περιοδικών στα οποία δημοσίευαν ποιήματα, πεζογραφία, άρθρα για τα δικαιώματα των γυναικών, για τη μόρφωση, τη μόδα, την υγιεινή και την χειροτεχνία. (το γυναικείο φύλο, η οικογένεια, η όμορφη γυναίκα, το μέλλον, η πρόοδος) Το παράδειγμα αυτό ακολούθησαν και σε άλλες χώρες του ισλαμικού κόσμου όπως είναι ο Λίβανος, η Συρία και το Ιράκ. Σχεδόν παράλληλα η ποίηση και η λογοτεχνία αποτέλεσαν δυο ακόμη μορφές έκφρασης των γυναικών διαμέσου των οποίων προσπαθούσαν να προετοιμάσουν το έδαφος ώστε να αναπτυχθεί η φεμινιστική τους αφύπνιση.

Αυτή την περίοδο ξεκίνησε και μια εκστρατεία με σκοπό την υπεράσπιση του δικαιώματος των γυναικών να υπογράφουν με το όνομα τους χρησιμοποιώντας το επιχείρημα ότι το ισλαμικό δίκαιο το επιτρέπει. Παρόλα αυτά η χρήση ψευδωνύμων εξακολουθεί και εμφανίζεται σε πολλές αραβικές χώρες. Η έκδοση μεγάλου αριθμού περιοδικών βοήθησε σημαντικά στο να δραστηριοποιηθούν οι γυναίκες και να προσπαθήσουν για την επίτευξη καλύτερων συνθηκών διαβίωσης. Παράλληλα όμως αποτέλεσε και μία αμφίδρομη γέφυρα επικοινωνίας «Ανατολής» και «Δύσης» με την έκδοση μεταφρασμένων κειμένων της Δύσης.

Στα μέσα της δεκαετίας του 1930 εμφανίστηκε ένα νέο ρεύμα, αυτό του «λαϊκού φεμινισμού». Οι υποστηρικτές του λαϊκού φεμινισμού αγωνίστηκαν για τα πολιτικά δικαιώματα των γυναικών και την οικονομική και κοινωνική ελευθερία τους στις αστικές και αγροτικές περιοχές.

Τέλος, αρμόζει ιδιαίτερη μνεία στην πορεία του φεμινιστικού κινήματος στο Ιράν. Οι Ιρανές, υπό το καθεστώς του Σάχη, έως το 1978 είχαν καταφέρει την κατάκτηση μιας σειράς δικαιωμάτων και ελευθεριών, όπως την απομάκρυνση του τσαντόρ και της καλύπτρας (μαντίλας), την διεκδίκηση θέσεων εργασίας στο δημόσιο τομέα (δυνατότητα εργασίας στο αστυνομικό, δικαστικό και το διπλωματικό σώμα). Επίσης, κατέκτησαν το δικαίωμα του εκλέγειν (1963) και εκλέγεσθαι. Μετά την ιρανική επανάσταση του Αγιατολάχ Χομείνι το 1979 ακολούθησε μια περίοδος κατά την οποία τα κεκτημένα δικαιώματα των γυναικών καταστρατηγούνται και αφαιρούνται, με αποτέλεσμα την επαναφορά των προηγούμενων δυσμενών όρων ύπαρξης τους.

Παρ' όλες τις αντιξοότητες, ομάδες γυναικών διαμέσου διάφορων φεμινιστικών - ακτιβιστικών οργανώσεων εξακολουθούν μέχρι τις μέρες μας να διεκδικούν τα δικαιώματά τους. Ζωντανό παράδειγμα αποτελούν ο ακτιβισμός των γυναικών που λαμβάνει χώρα στην Αίγυπτο μέχρι και σήμερα, καθώς και σε άλλες χώρες του μουσουλμανικού κόσμου.

Παρ' όλες τις αντιξοότητες, ομάδες γυναικών διαμέσου διάφορων φεμινιστικών - ακτιβιστικών οργανώσεων εξακολουθούν μέχρι τις μέρες μας να διεκδικούν τα δικαιώματά τους. Ζωντανό παράδειγμα αποτελούν ο ακτιβισμός των γυναικών που

λαμβάνει χώρα στην Αίγυπτο μέχρι και σήμερα, καθώς και σε άλλες χώρες του μουσουλμανικού κόσμου.

Επιπρόσθετα, οι φεμινίστριες επιδιώκουν το ριζοσπαστικό μετασχηματισμό του θεοκρατικού καθεστώτος σε ένα σύγχρονο εκκοσμικευμένο κράτος, το οποίο θα βασίζεται σε δημοκρατικούς θεσμούς και νόμους και όχι στον ισλαμικό νόμο. Το ενδιαφέρον των ερευνητών εστιάζει στην τάση του κοσμικού φεμινισμού .

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΜΗΤΕΡΑ ΣΤΟ ΙΣΛΑΜ

Σύμφωνα με το Κοράνιο ο Αλλά(χ) δημιούργησε όλη την ανθρωπότητα από έναν μόνο άνδρα και μία γυναίκα, και δημιούργησε τη φυσική αγάπη και στοργή του ενός για τον άλλο, ώστε να συνεργαστούν για να φτιάξουν οικογένειες και οικογενειακούς δεσμούς. Βλέπουμε στη φύση ότι ο Αλλά(χ) απένειμε στα αρσενικά κάθε είδους ανώτερη δύναμη και αντοχή, ώστε να μπορέσουν να κυριαρχήσουν σε ορισμένους τομείς και να αναζητήσουν προμήθειες και προστασία για τα υπόλοιπα είδη, ενώ τα θηλυκά κάθε είδους είναι προικισμένα για να αναπαράγουν και να πολλαπλασιάζουν, ώστε να εξασφαλιστεί η συνέχεια του κάθε είδους. Μόνο το θηλυκό διαθέτει τα κατάλληλα μέσα για να φέρει, να γεννήσει, να θηλάσει και να φροντίσει το παιδί. Κάθε γυναίκα είναι προικισμένη με αγάπη, ευγένεια, συμπόνια, ενδιαφέρον και στοργή, προκειμένου να φέρει σε πέρας τα καθήκοντά της απέναντι στα παιδιά της αξιοπρεπώς.

Ενώ όπως βλέπουμε, δεσπόζει η γνώμη του άνδρα σε όλες τις μορφές της ισλαμικής ζωής και ενώ ιδανική γυναίκα είναι η ευπειθής και συνετή, υποταγμένη και σιωπηλή ,(Κοράνι: Αί Γυναίκες, 4:38),υπάρχει κάποια πτυχή της ζωής της, εκείνη της μητέρας, η οποία της δίνει σχετική χαρά και σεβασμό, αναγνώριση και κύρος. Την αναγνώριση στη μητέρα-γυναίκα τόνισε ο Μωάμεθ. Κάποιες φορές τη βρίσκουμε και σήμερα βαθιά ριζωμένη στην ισλαμική παράδοση.

Σύμφωνα με μία χαντίθ, η οποία αποδίδεται στον Abu Hurayrah, αναφέρεται ότι κάποιος ρώτησε τον Μωάμεθ: «Ω Απόστολε του Αλλάχ, ποίος είναι εκείνος, ο οποίος έχει τα μεγαλύτερα δικαιώματα επ' εμού, ως προς την καλή συμπεριφοράν; Εκείνος (ό Προφήτης) απήντησεν: 'Η μήτηρ σου'. Ερώτησε (πάλιν): 'Κατόπιν ποίος;'(Ο Προφήτης) απήντησεν: 'Η μήτηρ σου'. Ερώτησε (πάλιν): 'Κατόπιν ποίος;'(Ο Προφήτης) απήντησεν: 'Η μήτηρ σου'. Ηρώτησε (πάλιν): 'Κατόπιν ποίος;'(Ο Προφήτης) απήντησεν: 'Ο πατήρ σου'

Εις μίαν άλλην παράδοση αναφέρεται ότι ο Jahima ήλθε προς τον Προφήτην και είπεν: 'Ω Προφήτα του Αλλάχ! Θα ήθελον να μετάσχω εις τον αγώνα (εις την οδόν του Αλλάχ) και ήλθον να ζητήσω την συμβουλήν σου'. (Ο Προφήτης) ήρώτησεν: "Έχεις μητέρα; ' (Ο Jahima) απήντησε: 'Ναί'. (Ο Προφήτης) είπε: 'Τότε μείνε να τη φροντίζης, διότι ο παράδεισος ευρίσκεται υπό τους δύο πόδας της» 6.

ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ο βαθμός **πρόσβασης των γυναικών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση** δείχνει και το βαθμό συμμετοχής και επιρροής στα κοινωνικά τεκταινόμενα, αν όχι προς το παρόν, σίγουρα στο εγγύς μέλλον. Διότι δεν μπορείς με τη μόρφωση ν' ανοίξεις τα μάτια σε τόσο γυναικόκοσμο και από την άλλη μεριά να συνεχίζεις να του κρατάς το στόμα κλειστό. Το φαινόμενο «Γυναίκα στο Ισλάμ» είναι περισσότερο πολύπλοκο απ' όσο θέλουμε να πιστεύουμε και χρειάζονται λεπτότεροι χειρισμοί στην εξέτασή του.

Στον αραβικό-μουσουλμανικό κόσμο οι περισσότερες γυναίκες δεν έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση. Το ποσοστό όσων έχουν τη δυνατότητα ανάγνωσης και γραφής είναι ελάχιστο. Μεγάλο ποσοστό γυναικών είναι αναλφάβητες, ενώ υπάρχουν και ποικίλοι περιορισμοί στην εκπαίδευση που διαφέρουν από χώρα σε χώρα. Στην Ινδική Υποήπειρο, στην Υποσαχάρια Αφρική και την ευρύτερη περιοχή της Ινδίας μόνο το 3-4% των νεαρών γυναικών είναι εγγεγραμμένες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Γενικά μόλις το 20% των κοριτσιών στις χώρες της Ανατολής είναι εγγράμματες. Συνήθως σταματούν το σχολείο για να παντρευτούν. Στο Ιράν τρεις δεκάδες Πανεπιστημίων στη χώρα απαγόρευσαν στις γυναίκες να σπουδάζουν περίπου 80 ειδικότητες, συμπεριλαμβανομένης της πυρηνικής φυσικής, της πληροφορικής και της αγγλικής φιλολογίας. Οι γυναίκες αποκλείονται στους 91 από τους 169 κλάδους σπουδών των ΑΕΙ, όπου σπουδάζουν σε χωριστές τάξεις από τ' αγόρια. Στα ΜΜΕ δημοσιεύονται απόψεις Ιρανών αξιωματούχων, οι οποίοι δηλώνουν ότι αυτά τα επαγγέλματα «δεν συνάδουν με τη γυναικεία φύση». Ορισμένοι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων θεωρούν ότι πρόκειται για εκδήλωση πολιτικής, που έχει στόχο τον αποκλεισμό των γυναικών από τον χώρο της παιδείας.

Όσον αφορά τη συμμετοχή των γυναικών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, στο Ιράν, οι γυναίκες στα πανεπιστήμια είναι περισσότερες από τους άνδρες λόγω απροθυμίας των τελευταίων να σπουδάσουν. Οι γυναίκες άδραξαν την ευκαιρία και μορφώνονται σε ποσοστά που αυξάνονται με γεωμετρική πρόοδο. Δυστυχώς όμως δεν μπορούν να εξασκήσουν οποιοδήποτε επάγγελμα χωρίς την άδεια των συζύγων τους.

Σε κάποιες άλλες χώρες όπως η Ιορδανία, ο Λίβανος, η Τυνησία, τα κορίτσια που εκπονούν διδακτορικό δίπλωμα είναι σχεδόν όσα και τα αγόρια. Οι περισσότερες γυναίκες σπουδάζουν στον τομέα της εκπαίδευσης ενώ τους απαγορεύεται να γίνουν μηχανικοί, αρχιτέκτονες και δημοσιογράφοι.

Στη σκληροπυρηνική Σαουδική Αραβία, σύμφωνα με την έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας οι γυναίκες ξεπερνούν κι εδώ τους άνδρες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Με στοιχεία του 2006 από τους 636,245 φοιτητές, 268,080 είναι αγόρια και 368,165 κορίτσια. Μόλις το 2008 απεφοίτησε η πρώτη ομάδα γυναικών από Νομική σχολή, αν και ακόμα δεν τους έχει επιτραπεί να δικηγορήσουν. Παρ' όλα αυτά η κυβέρνηση παρέχει πολλές και γενναίες υποτροφίες στις γυναίκες ειδικά, για να σπουδάσουν σε πανεπιστήμια του εξωτερικού, Ευρώπη και Αμερική. Στην Αίγυπτο, μόνο ένα 2% κατέχει θέσεις σε υψηλές βαθμίδες και προέρχεται κυρίως από τις εύπορες τάξεις. Η Ιορδανία, η Συρία και ο Λίβανος είναι περισσότερο κοντά στα δυτικά πρότυπα απ' ότι οι προαναφερθείσες ισλαμικές χώρες.

Η ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Στη σημερινή εποχή πολλοί επιδιώκουν να καταστήσουν παράνομη την χρήση της μουσουλμανικής μαντίλας σε δημόσιους χώρους.

Σύμφωνα με το Κοράνι ο Αλλάχ πρόσταξε τις γυναίκες να ντύνονται με μανδύες για να αναγνωρίζονται ως έντιμες και έτσι δεν θα ενοχλούνται από τους άνδρες.

Κυρίως ,λοιπόν, για να προφυλάσσονται πρέπει να ντύνονται με φαρδιά φορέματα, να καλύπτουν το κεφάλι τους και να μην επιδεικνύουν την ομορφιά τους. Πρέπει να φορούν τη μαντίλα πάνω από τα στήθη τους και να μην δείχνουν τα στολίδια τους παρά μόνο στους κοντινούς συγγενείς. Γενικά, δίνεται προσοχή στη σεμνή ενδυμασία.

Ωστόσο, το Κοράνι δεν είναι αρκετά σαφές και περιορίζεται στο να συστήσει και στα δύο φύλα να ντύνονται με σεμνότητα. Αρχικά ,οι γυναίκες του προφήτη δεν φορούσαν μαντίλα αλλά έπειτα από πιέσεις στενών του φίλων ο προφήτης τους το επέβαλλε. Καθολικά και οριστικά, τη χρήση της μαντίλας, καθιέρωσε ένας μεγάλος πολέμαρχος, ο Ομάρ, ο οποίος περιφρονούσε τις γυναίκες και ήταν αυστηρός μαζί τους.

Η ενδυμασία των γυναικών της μουσουλμανικής κοινωνίας χαρακτηρίζεται από την κάλυψη (σχεδόν) όλου του σώματος. Αυτή η κάλυψη επιτυγχάνεται με ύφασμα το οποίο ανάλογα με το τι καλύπτει ονομάζεται:

- μπούρκα (είδος μάσκας από χοντρό ύφασμα ή δέρμα, καλύπτει όλο το πρόσωπο και τα μάτια επιτρέποντας την όραση μέσω ενός είδους δικτυωτού καλύμματος, συνοδεύεται και από γάντια)
- Τσαντόρ (ένδυμα σαν μανδύας που φορούν σε δημόσιους χώρους οι γυναίκες στο Ιράν και στο Αφγανιστάν πάνω από τα υπόλοιπα ρούχα τους, για να καλύψουν το κεφάλι και το σώμα τους, στεριώνεται κάτω από το πιγούνι και δεν επιτρέπεται να διαφαίνονται οι καμπύλες)
- Χιτζαμπ (ρούχο που αφήνει ελεύθερο το πρόσωπο, όμως τα μαλλιά δεν πρέπει να φαίνονται, όπως και ο λαιμός)
- Νικάμπ (ρούχο που καλύπτει όλο το σώμα, από το πρόσωπο μέχρι τα νύχια και αφήνει ανοικτό μόνο το μέρος του μετώπου και βέβαια τα μάτια). Το νικάμπ, πιστεύουν, πως είναι υποχρεωτικό για μια γυναίκα που βρίσκεται ανάμεσα σε ξένους άντρες και φοβάται ότι ίσως προκαλέσει διχασμό.
- Χιμάρ (μαντήλα κυκλικού τύπου, που φθάνει να σκεπάζει μέχρι τους ώμους)
- Τζιλιμπάμπ (εξωτερικό ρούχο που καλύπτει τα ρούχα και το σώμα μιας γυναίκας απ' το κεφάλι μέχρι τα πόδια. Όλες οι γυναίκες πρέπει να φοράνε τζιλιμπάμπ ανεξάρτητα αν είναι όμορφες ή άσχημες, πλούσιες ή φτωχές).

Τα στυλ της μουσουλμανικής μαντήλας, δεν είναι πέντε και δέκα. Ο τρόπος δεσίματος στο κεφάλι, φτάνει τα 99 διαφορετικά είδη.

Τα ρούχα των μουσουλμάνων γυναικών δεν πρέπει να είναι λεπτά, διάφανα και στενά. Πρέπει να φοράνε ρούχα έτσι ώστε να μην φαίνεται η γραμμή του σώματος τους καθόλου.

Οι γυναίκες δεν επιτρέπεται να φοράνε παντελόνια, ούτε με την άδεια του άντρα τους στο σπίτι, γιατί θα συνηθίσουν να τα φοράνε και σε άλλες περιπτώσεις.

Τα ρούχα δεν πρέπει να είναι φανταχτερά, λαμπερά. Δεν πρέπει να τραβάνε την προσοχή γι 'αυτό προτιμούν μαύρα και σκούρα υφάσματα. Ωστόσο τα άλλα χρώματα δεν απαγορεύονται αλλά δεν πρέπει να τραβάνε τα βλέμματα. Οι γυναίκες δεν πρέπει να ντύνονται σαν άντρες ούτε να ντύνονται όπως οι άπιστοι.

Η εμμονή στη μαντίλα και η ηθική που σκοπεύει να τιθασεύσει τη σεξουαλικότητα αποτελούν τραγική ειρωνεία μιας επιχειρηματολογίας η οποία υποτάσσεται στον δυτικό τρόπο σκέψης. Βοήθησε στην αναπαραγωγή φαντασιακών κατασκευών οντολογικού χαρακτήρα σε βάρος των γυναικών.

Μάλιστα σε χώρες που επιβάλλεται αυστηρά αυτή η ενδυμασία περιπολεί η χίσμπα, ειδική αστυνομία ηθών και είναι φόβος και τρόμος για τις γυναίκες. Η χίσμπα περιλαμβάνει και γυναικεία μέλη και ελέγχει την ενδυμασία και τη συνοδεία των γυναικών.

Τον Οκτώβριο του 2011 μια Ιρανή ηθοποιός καταδικάστηκε σε 1 χρόνο φυλάκισης και 90 βουρδουλιές επειδή στη ταινία "Η Τεχεράνη μου προς πώληση" εμφανίστηκε χωρίς μαντίλα. Φυσικά αυτή η καταδίκη προκάλεσε σάλο και απαγορεύτηκε η προβολή της ταινίας στο Ιράν.

Αξίζει να σημειωθεί πως μερικές γυναίκες πείθουν τον εαυτό τους ότι είναι ένοχες και μόνες τους ζητούν να φοράνε τη μαντίλα. Η πλειοψηφία των ανδρών το

επιβάλλει στις γυναίκες τους, επειδή θεωρούν ότι το γυναικείο σώμα είναι υπεύθυνο για τα διάφορα διαλυτικά φαινόμενα αν αφεθεί ελεύθερο.

Το περίεργο βέβαια είναι πως υπάρχουν απαγορεύσεις και εντολές που αφορούν και την ενδυμασία και την εμφάνιση γενικότερα των ανδρών σε διάφορα ισλαμικά κράτη.

- Οι άνδρες δεν μπορούν να ντύνονται σαν γυναίκες (να φορούν ροζ ρούχα ή κοσμήματα, κλπ)
- Οι άνδρες δεν επιτρέπεται να ντύνονται σαν «Χριστιανοί» (να φορούν τζιν ή αθλητικά ρούχα που έχουν λογότυπα).
- Οι άνδρες δεν επιτρέπεται να ξυρίζουν τα γένια τους.

Οι παραβάτες χάνουν το κεφάλι τους.

Συνοψίζοντας, μαντίλα, μπούρκα σημαίνουν υποδεέστερη κοινωνική θέση των γυναικών. Περιορισμοί και υποταγή. Αναμφισβήτητα στα μάτια των δυτικών δεν μπορεί παρά να είναι έτσι. Όμως και στα μάτια πολλών γυναικών εντός του Ισλάμ που τα υφίστανται αυτό δεν ισχύει.

Απ' την άλλη όμως μεριά υπάρχουν και αρκετές **επιφυλάξεις** στο κατά πόσον εμείς οι δυτικοί μπορούμε να κρίνουμε και να κατακρίνουμε με τόση σιγουριά μια άλλη, άγνωστη σε μάς κοινωνία, η οποία βρίσκεται στον αντίποδα της δικής μας. Διαφορετικές κοινωνίες αξιοδοτούν με διαφορετικό τρόπο συμπεριφορές και γεγονότα, όχι πάντοτε κατανοητά από τους άλλους.

Και το λέμε αυτό έχοντας σαν παράδειγμα την εντελώς **διαφορετική πρόσληψη της μαντίλας** από τους μεν και από τους δε. Για μεν τους δυτικούς αποτελεί έκφραση γυναικείας καταπίεσης, για δε τις μουσουλμάνες έκφραση ελευθερίας, όσον αφορά την έκφραση μέσω αυτής, της ιδιαίτερής τους ταυτότητας.

Υπάρχουν και άλλα παραδείγματα τα οποία αν **αποσπασθούν από τις δικές τους συντεταγμένες**, στα δυτικά μάτια θα παραμένουν ανεξήγητα. Η απαίτηση κάθε πολιτισμού να κρίνεται μέσα στο δικό του πλαίσιο και όχι με κριτήρια δανεικά από άλλες κουλτούρες, ανήκει στον **Claude Levi Strauss**, ο οποίος και κατηγορήθηκε για **σχετικισμό**.

Ο **Eduard Said** λέει ότι η μαντίλα αναβίωσε στην Αίγυπτο κατά την περίοδο της αγγλικής κατοχής, σαν ένας τρόπος σιωπηρής αντίστασης στον κατακτητή και σαν έμπρακτη δήλωση προσήλωσης στις τοπικές πολιτισμικές αξίες. Σήμερα πολλές μουσουλμάνες υιοθετούν τη μαντίλα για τον ίδιο ακριβώς λόγο. Έχουν γίνει γνωστοί οι τρόποι με τους οποίους οι φοιτήτριες μετέρχονται των απαγορεύσεων της μαντίλας στους πανεπιστημιακούς χώρους στην Τουρκία και την Αίγυπτο. Το να τους αποσπάσεις τη μαντίλα είναι σαν να τους αποσπάς με βίαιο τρόπο την εθνικότητα.

ΓΥΝΑΙΚΑ, ΕΓΚΥΜΟΣΥΝΗ, ΚΟΡΑΝΙ

Το Κοράνι εμποδίζει την γυναίκα να συζευχθεί με άλλον άντρα πριν το πέρας τριών μηνών από το διαζύγιο. Ο άνδρας έχει το δικαίωμα αν αλλάξει γνώμη να ζητήσει την γυναίκα πίσω.

Όμως εάν η γυναίκα αποδειχθεί έγκυος, δικαιούται να παραμείνει στο σπίτι του άνδρα ώσπου να γεννήσει και ο άντρας της να την διατρέφει για δυο έτη, μέχρι δηλαδή την απογαλάκτιση του νηπίου. Η διαζευχθείσα σύζυγος δικαιούται να αναλάβει την επιμέλεια των τέκνων μέχρι την ηλικία των επτά ετών.

Ως προς το χρόνο διαβίωσης υπάρχουν ποικίλες απόψεις. Τα τέκνα εκ των παλλακίδων θεωρούνται νόμιμα και έχουν και αυτά δικαιώματα με τα τέκνα των κανονικών συζύγων. Αναγνωρίζεται επίσης η υιοθεσία, αλλά τα τέκνα εξ αυτής δεν έχουν δικαίωμα κληρονομιάς ίδιο με εκείνο των κανονικών τέκνων. Τέλος με ακρίβεια το Κοράνι καθορίζει την σύνταξη διαθήκης και τα κληρονομικά θέματα.

Η αγωγή των παιδιών

Το θέμα της ανατροφής των παιδιών είναι επίσης ενδεικτικό της κατώτερης κοινωνικής θέσης της γυναίκας στο Ισλάμ. Η ανατροφή των παιδιών αποτελεί αποκλειστικό δικαίωμα του πατέρα. Ακόμα και στις περιπτώσεις που η μητέρα ανήκει σε μία θρησκεία «εξ αποκαλύψεως», δηλαδή στον Ιουδαϊσμό ή στον Χριστιανισμό, τα παιδιά πρέπει οπωσδήποτε να ανατραφούν σύμφωνα με την ισλαμική θρησκεία. Τυχόν συμφωνία στο συμβόλαιο του γάμου για ανατροφή των παιδιών στη θρησκεία της μητέρας είναι ανεπίτρεπτη. Τα νεώτερα δίκαια δεν παρουσιάζουν καμία εξαίρεση στο θέμα αυτό, ενώ όπου δεν υπάρχει σχετική διάταξη, ισχύει το Μουσουλμανικό Δίκαιο.

ΓΑΜΟΣ

Η αγαμία θεωρείται αμαρτία από το Ισλάμ, οπότε είναι καθήκον υποχρεωτικό ο έγγαμος βίος. Έτσι ο άγαμος και μοναχός άνθρωπος θεωρείται ασθενής.

Ο πατέρας διαλέγει τον σύζυγο της κόρης του. Αν η γυναίκα είναι ορφανή, χωρίς συγγενείς το δίκαιο της κηδεμονίας αναλαμβάνει ο κάδης (δικαστής). Η γυναίκα δε, θεωρείται κτήμα και κληρονομική περιουσία. Δεν είναι «συνέταιρος» κατά τη σύναψη του συμβολαίου του γάμου, αλλά απλώς το «αντικείμενο», θα λέγαμε κάποιας πράξης συναλλαγής. Κατάλληλη ηλικία γάμου είναι το 12ο -13ο έτος για τα κορίτσια, ενώ μπορεί να παντρευτούν στο 9ο ή 10ο έτος. Αντίθετα τα αγόρια παντρεύονται κατά το 15ο έτος.

Επιτρέπεται ο γάμος δια αντιπροσώπων και ο άντρας επιτρέπεται να πάρει μέχρι τέσσερις συζύγους.

Βέβαια σήμερα τα έθιμα αυτά έχουν βελτιωθεί αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν σε απομονωμένες επαρχίες.

Ο ισλαμικός φονταμενταλισμός από τη μια και η πατριαρχική δομή της κοινωνίας από την άλλη συμβάλλουν στη διατήρηση της ανισότητας μεταξύ των δύο φύλων. Επιπλέον, με την είσοδό της η γυναίκα στο σπίτι του άνδρα, το οποίο τις

περισσότερες φορές είναι το ίδιο με εκείνο των γονέων του, υφίσταται τον έλεγχο της πεθεράς, πράγμα που διαφοροποιεί σημαντικά την ισορροπία δυνάμεων. Οι σπουδαιότεροι παράγοντες, οι οποίοι επηρεάζουν τη θέση της γυναίκας στο Ισλάμ είναι η θρησκεία, το δίκαιο, η παράδοση, οι κοινωνικές και οικονομικές δομές, καθώς και η ίδια η ψυχοσωματική εκπαίδευση κάθε γυναίκας.

Η γυναίκα είναι υποχρεωμένη να έχει συζυγικές σχέσεις με τον άνδρα της, εκτός αν ο τελευταίος δεν έχει καταβάλει το συμφωνημένο μέρος της προίικας η εάν ένεκα νηστείας δικαιούται να αρνηθεί. Παρ' όλα αυτά επιτρέπεται στους άντρες να κοιμούνται με τις γυναίκες τους κατά τη διάρκεια της νηστείας γιατί αυτές είναι μια παρηγοριά για αυτούς όπως οι ίδιοι για αυτές. Κατά τη διάρκεια της εμμήνου ρύσης τους δεν τις αγγίζουν μέχρι να γίνουν καθαρές πάλι. Οι γυναίκες είναι χωράφια τους!!!!!!

Το Κοράνι επιτρέπει στους άνδρες να τιμωρούν τις γυναίκες σε περιπτώσεις απείθειας, μη εφαρμογής των καθηκόντων τους, αλλά και για λόγους βελτίωσης του χαρακτήρα. Εάν όμως υπακούν στους συζύγους τους φέρονται σε αυτές με καλό τρόπο.

Κατά τον μεγάλο μουσουλμάνο θεολόγο Al Ghazali «Ο γάμος είναι ένα είδος σκλαβιάς για τη γυναίκα. Καθήκον της είναι η απόλυτη υπακοή στον άνδρα και σε κάθε πράγμα, που αυτός προστάζει, εκτός εάν αυτό βρίσκεται σε αντίθεση με τους νόμους του Ισλάμ».

Κάθε σύζυγος είναι υποχρεωμένη να έχει στάση προσοχής απέναντι στον σύζυγο της και να τον υπακούει.

ΜΕΙΚΤΟΙ ΓΑΜΟΙ

Σε περίπτωση μεικτών γάμων και ιδιαίτερα όταν ο μουσουλμάνος σύζυγος με τη μη μουσουλμάνα σύζυγό του κατοικήσουν στην ισλαμική πατρίδα, όπου το Μουσουλμανικό Δίκαιο είναι το ισχύον Δίκαιο του κράτους, επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την κρατική νομοθεσία. Στην πατρίδα μας και σε πολλές άλλες χώρες ευρωπαϊκές και μη, μουσουλμάνοι εργάτες νυμφεύονται με πολιτικό γάμο χριστιανές γυναίκες και ενώ μερικά χρόνια ζουν στην πατρίδα της γυναίκας, επιθυμούν να επιστρέψουν στην μουσουλμανική τους πατρίδα.

Τι γίνεται όμως όταν η σύζυγος της χριστιανικής θρησκείας δεν ακολουθήσει τον άνδρα της;

Τα πράγματα στην περίπτωση αυτή είναι αρκετά δύσκολα καθώς ο μουσουλμάνος έχει το δικαίωμα να πάρει τα παιδιά του και να δραπετεύσουν. Εάν η γυναίκα δεν ακολουθήσει, είναι φανερό πως χάνει τα παιδιά της, αφού το ισχύον Δίκαιο στην ισλαμική πατρίδα του άντρα, θεωρεί υπεύθυνο για την ανατροφή των παιδιών αποκλειστικά και μόνο τον άντρα.

Τι γίνεται αν η χριστιανική γυναίκα ακολουθήσει τον άντρα της στην ισλαμική πατρίδα; Ποια προβλήματα θα αντιμετωπίσει στην μουσουλμανική χώρα και πως θα επηρεάσουν αυτά την θέση της στην κοινωνία; Ασφάλεια για μονογαμία υπάρχει εκεί;

Η απάντηση μάλλον είναιΟ Χ Ι.

ΠΟΛΥΓΑΜΙΑ

Ο μουσουλμάνος μπορεί να παντρευτεί έως 4 γυναίκες άπαξ ή κατά διαστήματα ή σε περιόδους διαζυγίου. Ακόμη και εάν ο γάμος, δεν λυθεί με αποπομπή, ο άνδρας δικαιούται να πάρει κάποια άλλη γυναίκα, σε περίπτωση που δεν έχει μέχρι τότε άλλες τρεις. Ο πολύγαμος δεν μπορεί να συστεγάσει όλες τις γυναίκες κάτω από την ίδια στέγη. Σε ελάχιστες περιπτώσεις ζουν όλες στο ίδιο σπίτι, αλλά η καθεμιά έχει το δικό της χώρο.

Ο σύζυγος φροντίζει για όλες το ίδιο. Αν κάποια από τις συζύγους παραπονιέται ότι παραμελείται από το σύζυγο της, αυτό αποτελεί αιτία διαζυγίου. Οι όροι αυτοί έγιναν αιτία να περιοριστεί η πολυγαμία. Η πολυγαμία μαστίζει μέχρι σήμερα την ισλαμική οικογένεια. Όταν συγκρούονται οι γυναίκες – σύζυγοι, ο σύζυγος μπορεί να διώξει μια από αυτές για χάρη της άλλης. Βέβαια, μετά δημιουργούνται έριδες μεταξύ των ετεροθαλών αδερφών.

Στις χώρες όπου η πολυγαμία επιτρέπεται, η γυναίκα-σύζυγος εξαναγκάζεται ουσιαστικά να υποτάσσεται στον άνδρα της, χωρίς, εντούτοις, κανείς να μπορεί να της εξασφαλίσει μονογαμικό καθεστώς. Η πολυγαμία έχει απαγορευθεί μόνο στην Τουρκία, στην Τυνησία και στην Ακτή του Ελεφαντοστού. Στο Ιράκ, στο Ιράν, στο Μαρόκο, στο Πακιστάν και στη Συρία χρειάζεται δικαστική άδεια για γάμο με περισσότερες από μία γυναίκες, πράγμα βέβαια εύκολο σε μία ανδροκρατούμενη κοινωνία, όπου άνδρες αποφασίζουν για άνδρες και για γυναίκες.

Επιπλέον ο άντρας μπορεί να έχει έναν αριθμό παλλακίδων εκτός των νομίμων γυναικών του. Είναι δούλες τις οποίες τις μεταχειρίζεται ο άντρας. Εάν γεννήσουν έχουν καλύτερη μεταχείριση και αν το παιδί είναι αγόρι μπορεί και να ελευθερωθούν.

ΔΙΑΖΥΓΙΟ

<<Σε χωρίζω, σε χωρίζω, σε χωρίζω>> μπορεί να πει ο μουσουλμάνος σύζυγος μπροστά στο μουφτή κι έτσι να βγει το διαζύγιο. Ο χωρισμός πρέπει να προφέρεται δύο φορές, και μετά η γυναίκα πρέπει να κρατιέται με τιμές ή να της επιτρέπεται να φύγει με καλοσύνη. Είναι παράνομο να παίρνουν οι σύζυγοι από αυτές οτιδήποτε τους έχουν δώσει, εκτός και αν και οι δύο φοβούνται πως δεν θα μπορέσουν να κρατήσουν τις απαγορεύσεις του Αλλάχ. Λύση του γάμου με κοινή απόφαση των συζύγων ήταν αδιανόητη, καθώς δικαστική λύση δεν υπήρχε και οι άνδρες ήταν οι κύριοι και εξουσιαστές όχι μόνο της οικογένειας, αλλά και της μοίρας του γάμου γενικότερα. Η γυναίκα δεν δικαιούται να ζητήσει διαζύγιο.

Την επιμέλεια των παιδιών, έχει η μητέρα για τα αγόρια μέχρι την ηλικία των επτά ετών και για τα κορίτσια μέχρι των εννιά ετών. Μετά τα παίρνει ο πατέρας. Η γυναίκα δικαιούται μόνο τρίμηνη διατροφή και υποχρεώνεται να φύγει από την συζυγική εστία, παίρνοντας μαζί της ό,τι της άνηκε κατά την ημέρα του γάμου και συνοδευόμενη βέβαια από την κοινωνική κατακραυγή.

Η γυναίκα θεωρείται μοιχός αν συνάψει σχέση ακόμα και αφού την έχει εγκαταλείψει ο σύζυγός της. Η τιμωρία είναι θάνατος δια λιθοβολισμού. Κάθε γυναίκα η οποία διαφωνεί με τον σύζυγό της κινδυνεύει να εκδιωχθεί από τη συζυγική εστία κατόπιν μονομερούς απόφασης του άνδρα. Η συγκατάθεση της γυναίκας αναφορικά με την εξάσκηση του δικαιώματος προς λύση του γάμου με αποπομπή δεν έχει καμία σημασία. Η γυναίκα είναι ουσιαστικά αδύναμη για κάθε είδους αντίδραση. Δεν είναι ασύνηθες το γεγονός η αποπομπή να έχει κιόλας γίνει χωρίς η αποπεμφθείσα να έχει γνώση αυτής.

Υπάρχουν αρκετές δικαστικές αποφάσεις, οι οποίες δηλώνουν την ανάγκη για παρουσία της ίδιας της γυναίκας κατά την αποπομπή. Εάν ακόμη ο γάμος της δεν λυθεί με αποπομπή, ο άνδρας της δικαιούται να πάρει κάποια άλλη γυναίκα, σε περίπτωση που δεν έχει μέχρι τότε άλλες τρεις γυναίκες.

Η αποπομπή της γυναίκας πρέπει να γίνεται με ευγένεια εκ μέρους του συζύγου. Δύο φορές μπορεί ο ίδιος άνδρας να χωρίσει και να πάρει πίσω τη γυναίκα του. Αν όμως τη χωρίσει 3^η φορά δεν μπορεί να την ξαναπαντρευτεί εκ νέου εάν προηγουμένως αυτή δεν συζευχθεί άλλον ο οποίος ακολούθως απολύσει αυτήν για να την παντρευτεί πάλι ο πρώτος σύζυγος.

Βέβαια υπάρχει περίπτωση η γυναίκα να είναι αυτή που θα ζητήσει διαζύγιο από τον άντρα. Πρέπει όμως να έχει ισχυρές δικαιολογίες ή να έχει εξασφαλίσει την συναίνεση του συζύγου της, η οποία συνήθως δεν εξασφαλίζεται, παρά μόνο εάν αυτή παραιτηθεί όλων των περιουσιακών της δικαιωμάτων. Πάρα ταύτα η γυναίκα δεν μένει απόλυτα εκκρεμής. Είναι απαραίτητο να της δίνεται “πιστοποιητικό διαζυγίου” μέσω του οποίου είναι ελεύθερη να παντρευτεί άλλο άνδρα.

- Ο γάμος μπορεί να λυθεί αν ο σύζυγος είναι βάνουσος.
- Αν πάσχει από ανίατη νόσο (ο σύζυγος).
- Σήμερα οι γυναίκες αναγκάζουν τους συζύγους να υπογράφουν συμβόλαιο στο οποίο προβλέπεται η ακύρωση του γάμου στην περίπτωση μη τήρησης των αναγραφόμενων όρων.

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Η υποδεέστερη θέση της γυναίκας δεν φαίνεται μόνο στα θέματα του γάμου, αλλά και στα κληρονομικά. Η Σαρία ορίζει ρητά πως οι γιοί λαμβάνουν πάντα διπλό κληρονομικό μερίδιο από τις κόρες. Όταν ο αποθανών αφήσει μόνο δυο κόρες κληρονόμους, τότε στην κληρονομητέα περιουσία υπεισέρχονται οι άρρενες συγγενείς του κληρονόμου, ενώ αν δεν υπάρχουν παιδιά, ο πατέρας του αποθανόντος, αν είναι εν ζωή.

Στην Αίγυπτο και την Ιορδανία αν η μοναδική κληρονόμος είναι γυναίκα παίρνει μόνο το μισό της περιουσίας των γονιών της, ενώ το άλλο μισό πάει στους άνδρες συγγενείς. Στις χώρες αυτές οι χριστιανές χήρες μουσουλμάνων δεν δικαιούνται τίποτα από την περιουσία του συζύγου τους, ενώ στο Πακιστάν πολλές γυναίκες δεν παίρνουν το μερίδιο από την κληρονομιά που δικαιούνται.

ΩΜΗ ΒΙΑ ΚΑΙ ΤΙΜΩΡΙΕΣ ΣΕ ΒΑΡΟΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Στο Ισλάμ ο άνδρας θεωρείται ανώτερος από τη γυναίκα σύμφωνα με τη σούρα Δ/38:

Οι άνδρες είναι ανώτεροι των γυναικών ένεκα της ιδιότητος δι' ης ο θεός ύψωσε τους μεν επί τους δε και διότι οι άνδρες προικίζουσι τας γυναίκας εκ του πλούτου αυτών. Αι ενάρετοι γυναίκες είναι ευπειθείς και υπάκουοι, τηρούσι μετά προσοχής, κατά την απουσία των ανδρών ότι ο θεός διέταξε να τηρείται ανεπάφον. Ονειδίζετε εκείνας ων την απείθειαν πτοείσθε.

Θέλετε ορίσει εις αυτάς χωριστήν κοίτην, τύπτονες αυτάς .Εαν όμως υπακούωσιν εις υμάς, εστε προς αυτάς ευμενείς. Ο κύριος είναι ύψιστος και μέγας''. Εξαιτίας αυτής της διάταξης οι άνδρες αν οι γυναίκες δεν υπακούν έχουν το δικαίωμα να τις χτυπήσουν και να τις βασανίσουν μέχρι θανάτου. Οι γυναίκες τιμωρούνται για θέματα τιμής ακόμα και αν δεν υπάρχουν αποδείξεις έστω μόνο με την υποψία ότι κάτι συμβαίνει.

Η Shameem Akhter, 18 ετών, φωτογραφίζεται στο σπίτι της στο Jhang του Pakistan, Τετάρτη 10 Ιουλίου του 2008. Η Shameem βιάστηκε από 3 άνδρες οι οποίοι μετά την έλουσαν με οξύ, 3 χρόνια πριν. Η Shameem έχει κάνει έκτοτε 10 πλαστικές εγχειρήσεις στο πρόσωπό της στην προσπάθειά της να σβήσει τις ουλές

Η Najaf Sultana, 16 ετών, στο σπίτι της στο Lahore του Pakistan την Τετάρτη, 9 Ιουλίου 2008. Σε ηλικία μόλις 5 ετών η Najaf δέχθηκε επίθεση από τον ίδιο της τον πατέρα ο οποίος δεν ήθελε άλλες γυναίκες στην οικογένεια. Ως αποτέλεσμα, η Najaf τυφλώθηκε τελείως και αμέσως εγκαταλείφθηκε από την οικογένειά της, ενώ τώρα μένει με συγγενείς. Έχει ήδη κάνει 15 πλαστικές εγχειρήσεις στο πρόσωπό της, προσπαθώντας να ανακτήσει ένα φυσιολογικό πρόσωπο.

Η Shehnaz Usman, 36, φωτογραφίζεται στο Lahore του Pakistan, Κυριακή 26 Οκτωβρίου 2008. Η Shehnaz δέχθηκε επίθεση με οξύ από έναν συγγενή της πριν 5 χρόνια, για οικογενειακές διαφορές. Έκτοτε έχει χειρουργηθεί 10 φορές για να εξομαλύνει τα σημάδια της επίθεσης.

Η Shahnaz Bibi, 35 ετών, από το Lahore του Pakistan, Κυριακή 26 Οκτωβρίου 2008. Πριν 10 χρόνια ένας συγγενής της έχυσε οξύ στο πρόσωπο για κάποια διαφωνία που είχαν. Δεν χειρουργήθηκε ποτέ.

Η Kanwal Kayum, 26 ετών, προσαρμόζει το πέπλο της ενώ ετοιμάζεται για την φωτογραφία στο Lahore του Pakistan, Κυριακή 26 Οκτωβρίου 2008. Η Kanwal δέχθηκε επίθεση με οξύ από έναν άνδρα τον οποίο απέρριψε πριν ένα χρόνο. Δεν έχει εγχειρηθεί ποτέ.

Η Munira Asef, 23 ετών από το Lahore του Pakistan, Κυριακή 26 Οκτωβρίου 2008. Η Munira δέχθηκε επίθεση με οξύ από έναν άντρα του οποίου την πρόταση γάμου απέρριψε πριν 5 χρόνια. Έκτοτε έχει υποβληθεί σε 7 πλαστικές επεμβάσεις.

Η Bushra Shari, 39 ετών, από το Lahore του Pakistan, Παρασκευή 11 Ιουλίου του 2008. Η Bushra δέχθηκε επίθεση με οξύ από τον ίδιο της τον σύζυγο πριν 5 χρόνια επειδή προσπάθησε να τον χωρίσει. Έκτοτε έχει υποβληθεί σε 25 χειρουργία για να απαλείψει τις ουλές της επίθεσης.

Η Memuna Khan, 21 ετών, από το Karachi του Pakistan, Παρασκευή 19 Δεκεμβρίου 2008. Η Memuna δέχθηκε επίθεση με οξύ από μια ομάδα αγοριών μιας οικογένειας με την οποία η οικογένεια της Memuna είχε διαφορές. Έκτοτε έχει υποβληθεί σε 21 χειρουργία για να διορθώσει το πρόσωπό της.

Η Zainab Bibi, 17 ετών, από την Islamabad του Pakistan, Τετάρτη 24 Δεκεμβρίου 2008. Η Zainab δέχθηκε επίθεση με οξύ από έναν άνδρα πριν 5 χρόνια όταν τον απέρριψε για γάμο. Έκτοτε έχει υποβληθεί σε πολλαπλά χειρουργεία.

Η Naila Farhat, 19 ετών, από την Islamabad του Pakistan, Τετάρτη 24 Δεκεμβρίου 2008. Η Naila δέχθηκε επίθεση με οξύ στο πρόσωπο από έναν άνδρα του οποίου την πρόταση γάμου απέρριψε πριν 5 χρόνια. Έκτοτε έχει υποβληθεί σε πολλαπλές πλαστικές επεμβάσεις.

Η Saira Liaqat, 26 ετών, ποζάρει κρατώντας μια φωτογραφία της πριν την επίθεση με οξύ στο σπίτι της στην Lahore του Pakistan, Τετάρτη 9 Ιουλίου 2008. Όταν ήταν 15 ετών, η Saira παντρεύτηκε έναν συγγενή της ο οποίος λίγο αργότερα της επιτέθηκε με οξύ αφού απαιτούσε διαρκώς από την Saira να μείνει μαζί του, αν και οι οικογένειες τους είχαν συμφωνήσει ότι αυτό θα γινόταν μόνο όταν τελειωνε το σχολείο. Η Saira έχει υποβληθεί έκτοτε σε 9 πλαστικές επεμβάσεις για να διορθώσει τις ουλές που άφησε πίσω του το οξύ.

Μια γυναίκα μπορεί να τιμωρηθεί και για οικονομικούς λόγους.

Η βία που μπορεί να υποστεί η γυναίκα είχε πέρα από τη μορφή του ξυλοδαρμού τη μορφή του βιασμού, του λιθοβολισμού τον μαχαιρώματος. Στο Πακιστάν για παράδειγμα, παρόλο που η νομοθεσία για τους βιαστές είναι αυστηρή σπάνια δικάζονται αυτοί αφού συνήθως είναι μεγαλογαιοκτήμονες ή αρχηγοί του υποκόσμου.

Αν μια παντρεμένη γυναίκα δεν καταφέρει να αποδείξει το βιασμό καταδικάζεται σαν μοιχός. Άλλες πάλι θάβονται ζωντανές, βρίσκουν τραγικό θάνατο με κάψιμο από μέλη των οικογενειών τους, υφίστανται ακρωτηριασμό των μελών τους, χωρίς ποτέ να τιμωρείται ο δράστης, ο οποίος συνήθως είναι μέλος της οικογένειάς τους.

Αν ο δράστης δικαστεί οι ποινές είναι ασήμαντες, αστείες και ανεφάρμοστες.

Μόνο στο Πακιστάν περίπου τριακόσιες γυναίκες φονεύονται κάθε χρόνο με άγριο τρόπο από τον άνδρα, τον αδερφό το γιό ή άλλους συγγενείς τους με αίτια κάποιους εντελώς αόριστους λόγους τιμής ενός μέλους της οικογένειας ή του χωριού, ή και ολόκληρης της φυλής. Η ζωή της γυναίκας δεν αξίζει απολύτως τίποτα και η ίδια θεωρείται ένα απλό σεξουαλικό αντικείμενο, το οποίο ο άνδρας μπορεί να μεταχειρίζεται όπως θέλει. Όταν δεν τον ενδιαφέρει η "χρηστική αξία" του αντικειμένου, πιστεύει βαθύτατα ότι έχει το δικαίωμα να το πετάξει ή να το εξαφανίσει.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα βαρβαρότητας σε βάρος των γυναικών είναι το περιστατικό που συνέβη στην Ιορδανία, η Σουάντ, μια νέα κοπέλα, είναι ετοιμοθάνατη, με εγκαύματα τρίτου βαθμού σε όλο το της το σώμα. Εγκλημάτισε καθώς έμεινε έγκυος εκτός γάμου. Μετά από οικογενειακό συμβούλιο, την εκτέλεση ανέλαβε ο γαμπρός της. Κάποια στιγμή, που η Σουάντ ήταν στην αυλή του σπιτιού της, αυτός όρμησε ξαφνικά πάνω της, την περιέχυσε με έναν τενεκέ βενζίνη και έβαλε φωτιά.

Βέβαια υπάρχει και μια ελπίδα σωτηρίας για αυτές τις γυναίκες όπως π.χ. η Αμίνα Λαουάλ Κουραμί είναι Νιγηριανή. Τον Μάρτιο του 2002 ένα ισλαμικό δικαστήριο στη βόρεια Νιγηρία την καταδίκασε σε θάνατο με λιθοβολισμό επειδή έμεινε έγκυος πριν από τον γάμο της. Προσέφυγε σε δευτεροβάθμιο δικαστήριο, το οποίο επικύρωσε την καταδίκη. Επειδή όμως το βρέφος είχε γεννηθεί εν τω μεταξύ, το δικαστήριο όρισε ότι η εκτέλεση της Αμίνα θα γίνει μόλις απογαλακτιστεί το βρέφος!

Τότε ξεκίνησε ένα τεράστιο κύμα διεθνούς κινητοποίησης. Μεταξύ άλλων στη νιγηριανή πρεσβεία των ΗΠΑ έφτασαν 1.200.000 μηνύματα, ενώ η διάσημη τηλεπαρουσιάστρια Όπρα Γουίνφρεϋ ξεσήκωσε αμέτρητα πλήθη, κυρίως νεολαίας. Τελικά με απόφαση του τριτοβάθμιου δικαστηρίου η Αμίνα σώθηκε.

ΛΙΘΟΒΟΛΙΣΜΟΣ

Ο λιθοβολισμός στις περιοχές της Μέσης Ανατολής παραμένει ως τιμωρία για τις μουσουλμάνες γυναίκες σε περίπτωση μοιχείας. Όμως τα τελευταία χρόνια έχει περιοριστεί. Και τα δύο μέλη που μετείχαν στη πράξη της μοιχείας τιμωρούνται με λιθοβολισμό αλλά όμως μόνο οι γυναίκες λιθοβολούνται στην πράξη.

Για να λιθοβοληθεί ένας άντρας χρειάζεται δικαστική απόφαση, η οποία είναι πολύ απίθανο να επιβληθεί στους άνδρες και στην περίπτωση της γυναίκας η οικογένειά της και ο όχλος μπορούν να προχωρήσουν αυτοβούλως στην απεχθή πράξη. Αυτό βέβαια είναι παράνομο αλλά δεν υπάρχουν συνέπειες για αυτούς.

ΠΟΙΝΕΣ ΣΕ ΒΑΡΟΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Σε περίπτωση:

Πορνείας και μοιχείας=> Μαρτυρικός θάνατος

ή η γυναίκα κτιζόταν ζωντανή. Το κοράνι όμως δεν συνιστά τέτοια ποινή. Ο προφήτης είναι επιεικής. Η περί ατιμίας κατηγορία πρέπει να στηριχτεί σε τέσσερις μαρτυρίες.

- Οι νομικές σχολές της Σούννα καθιέρωσαν την ποινή
 - της μαστιγώσεως
 - της απομπομπής για την άγαμη γυναίκα
- και του λιθοβολισμού για τη μοιχαλίδα.

ΙΣΛΑΜ, ΠΑΡΕΝΘΕΤΗ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑ, ΕΞΩΣΩΜΑΤΙΚΗ ΓΟΝΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΒΛΑΣΤΟΚΥΤΤΑΡΑ

Ηθικά απαράδεκτη πρακτική θεωρείται και η παρένθετη μητρότητα, η οποία εφαρμόζεται για την απόκτηση τέκνου στην περίπτωση που η γυναίκα αδυνατεί να κυφορήσει για ιατρικούς λόγους, ή δεν επιθυμεί για λόγους καριέρας ή διατήρησης της σωματικής ομορφιάς. Η παρένθετη μητρότητα, έχει στη σύντομη ιστορία της να επιδείξει πολλά περιστατικά που ξεκινούν από την άρνηση της παρένθετης μητέρας να παραδώσει το παιδί και φτάνει μέχρι την εκμετάλλευση της παρένθετης μητρότητας από οικονομικούς και νομικούς εμπειρογνώμονες.

Η ηθική απαξίωση και απόρριψη της παρένθετης μητρότητας συνδέεται με το ότι η παρένθετη μητέρα εισέρχεται ανάμεσα στο ζεύγος, διασπά την οικογενειακή δομή και μειώνει τις δυνατότητες για την ανάπτυξη οικογενειακών δεσμών και την εκδήλωση αισθημάτων αγάπης και φροντίδας, ανάμεσα στο παιδί και τους γονείς. Με τη γέννηση παιδιού το οποίο δεν είναι νόμιμο τέκνο, αυτό δεν μπορεί ν' απολαμβάνει τα εκ της νομιμότητας δικαιώματα.

Κι ακόμη, συνδέεται με το ότι η διαδικασία της παρένθετης μητρότητας θέτει το ερώτημα ποια θα πρέπει να θεωρείται η μητέρα του παιδιού, στο οποίο το Ισλάμ δίνει την απάντηση ότι σύμφωνα με τις αναφορές του Κορανίου και τη χρησιμοποιούμενη απ' αυτό λέξη «*Walida*», που σημαίνει το πρόσωπο που γεννά ένα άλλο πρόσωπο, η μητέρα του παιδιού είναι αυτή η οποία το γεννά κι όχι αυτή που δίνει το ωάριο.

Η αναγνώριση της γυναίκας που δανείζει τη μήτρα της για να κυοφορήσει έμβρυο για λογαριασμό άλλων προσώπων, ως μητέρας του παιδιού που γεννιέται, αποτέλεσε τη βάση πάνω την οποία στηρίζεται η ηθική απαξίωση και η απαγόρευση της κυοφορίας και της γέννησης από τη μία σύζυγο ενός άντρα, εμβρύου που δημιουργήθηκε εργαστηριακά από το σπέρμα του συζύγου και το ωάριο μιας άλλης συζύγου, και κατόπιν εμφυτεύτηκε στη μήτρα της, καθώς η κυοφορία αυτή είναι εκτός της σύμβασης του γάμου με την προσφέρουσα το ωάριο σύζυγο.

Η αξιολόγηση των τεχνικών της παρεμβατικής γονιμοποίησης από την άποψη της ισλαμικής ηθικής επεκτείνεται και στα θέματα της τύχης των πλεοναζόντων εμβρύων της εξωσωματικής γονιμοποίησης και της επιλεκτικής καταστροφής τους ως προκλήσεις που θέτει η παρεμβατική γονιμοποίηση για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και το σεβασμό προς την ιερότητα της ζωής.

Μουσουλμάνοι λόγιοι συζητούν τα θέματα αυτά και προσπαθούν ν' ανακαλύψουν σύμφωνες με την ισλαμική ηθική λύσεις. Οι συζητήσεις τους έχουν συμβάλλει στο να εκλαμβάνεται ως πράξη ηθικά αποδεκτή η δωρεά νωπών ή κατεψυγμένων εμβρύων για την επιστημονική έρευνα στα βλαστοκύτταρα, εφόσον αυτή παρέχει τη δυνατότητα ν' ανακαλυφθούν θεραπείες για ασθένειες ανίατες, οι οποίες θα εξυπηρετήσουν το δημόσιο συμφέρον, αλλά και η καταστροφή τόσο των νωπών όσο και των κατεψυγμένων εμβρύων, που δεν εμφυτεύτηκαν στη μήτρα.

Επίσης, οι συζητήσεις τους έχουν συμβάλλει στο να θεωρείται ηθικά μη αποδεκτή η δωρεά των εμβρύων σε άλλα άτοκα ζεύγη, καθώς σ' αυτή την περίπτωση δε διασφαλίζεται η ταυτότητα του παιδιού ως αναφαίρετο δικαίωμά του και η σωστή γενεαλογία, καθότι δεν υπάρχει σύνδεση του παιδιού με τους συνδεδεμένους δια της νόμιμης συζυγικής σχέσης βιολογικούς γονείς του.

Η χρήση των κατεψυγμένων εμβρύων από μια γυναίκα μετά το θάνατο του συζύγου της, δεν είναι αποδεκτή, διότι δεν έχει ακόμα γίνει σαφές αν τα καταψυγμένα έμβρυα αποτελούν «περιουσία» με τη γνωστή έννοια, ούτε ποιος έχει το δικαίωμα να καθορίζει τη χρήση τους μετά το θάνατο του συζύγου κι επιπλέον η σύμβαση της γυναίκας με τον θανόντα σύζυγο είναι άκυρη και το παιδί που θα γεννηθεί δεν θα μπορεί να χρησιμοποιήσει το όνομά του ως ένα στοιχείο της ταυτότητάς του. Κι ακόμη, οι συζητήσεις τους έχουν συμβάλλει στο να θεωρείται ηθικά επιτρεπτή η επιλεκτική θανάτωση εμφυτευμένων στη μήτρα εμβρύων της εξωσωματικής, όταν από μια πολύδυμη κύηση απειλείται η βιωσιμότητα των εμβρύων, η υγεία και η ζωή της μητέρας.

Σ' όλες αυτές τις ηθικές επιλογές λαμβάνεται υπόψη η διδασκαλία του Κορανίου ότι η ζωή δωρίζεται στο έμβρυο τη στιγμή της σύλληψης από το Θεό, ο οποίος στη συνέχεια κατευθύνει την ανάπτυξή του, μαζί με τη διδασκαλία της Sunna, της συλλογής των αποφάσεων, των λόγων και των πράξεων του Μωάμεθ, σύμφωνα με

την οποία ένα έμβρυο είναι ζωντανό ον αλλά όχι άνθρωπος μέχρι την 120^η μέρα από τη σύλληψη, που εμψυχώνεται και αρχίζει να κινείται.

Η διδασκαλία περί της εμψυχώσεως του εμβρύου την 120^η μέρα από τη σύλληψη είναι αυτή που επιτρέπει να θεωρείται στο Ισλάμ πράξη ηθική και αποδεκτή ο χειρισμός των γονιδίων ενός εμβρύου ευρισκόμενου στα πρώτα στάδια της ζωής του για να βελτιωθεί η υγεία του, καθώς και η εφαρμοζόμενη εντός των ορίων του γάμου κλωνοποίηση για να βοηθηθεί η γονιμότητα του ζεύγους ως πράξη πίστης στη βούληση του Θεού, που παρέχει σε όλα τα όντα τη ζωή[8].

Εντούτοις, στο χώρο του σιιτικού Ισλάμ υπάρχουν θρησκευτικοί ηγέτες και λόγιοι (π.χ. AyatollahAliHusseinKhamanei) που αποδίδουν ηθική αξία στη δωρεά γεννητικού υλικού και εμβρύων για να χρησιμοποιηθούν σε ετερόλογες αναπαραγωγικές τεχνικές. Οι εν λόγω λόγιοι και θρησκευτικοί ηγέτες αναγνωρίζουν ως ηθικά αποδεκτές πρακτικές τη δωρεά ωαρίων μετά τη σύναψη προσωρινού γάμου μεταξύ του συζύγου και της δότριας και τη δωρεά σπέρματος σε χήρα σύζυγο μετά τη σύναψη προσωρινού γάμου με το δότη, εφόσον στο Ισλάμ επιτρέπεται η πολυγαμία του άνδρα και δεν είναι θρησκευτικά επιτρεπτή και κοινωνικά αποδεκτή η μητρότητα μέσω δωρεάς σπέρματος μοναχικών γυναικών. Παρακάμπτουν το εμπόδιο της απαγόρευσης της σύναψης προσωρινού γάμου με έγγαμη γυναίκα με την αποδοχή της δωρεάς εμβρύων ως πρακτικής συμφωνούσας με την ισλαμική ηθική, καθώς ένα έμβρυο που προέρχεται από ένα έγγαμο ζευγάρι δωρίζεται σ' ένα άλλο.

Κι επιπλέον υπάρχουν στο σιιτικό Ισλάμ θρησκευτικοί ηγέτες και λόγιοι

(π.χ. Ayatollah Muhammad Husain Fadlallah) που αναγνωρίζουν τη δωρεά ωαρίων ως ηθικά επιτρεπτή πρακτική, εφόσον μπορεί να γίνει προσωρινός γάμος μεταξύ στείρας συζύγου και δότη, αλλά απορρίπτουν ως ηθικά απαράδεκτες πρακτικές τη δωρεά σπέρματος, επειδή ένας δότης δε μπορεί να συνάψει προσωρινό γάμο με μια παντρεμένη γυναίκα και τη δωρεά εμβρύου, καθώς αυτή διακόπτει το βιολογικό δεσμό μητέρας – παιδιού, διαταράσσει την πατρότητα, συνεπάγεται την αποδοχή από μια παντρεμένη γυναίκα των γαμετών άλλου άνδρα και το δανεισμό της μήτρας της για να κυοφορήσει το γονιμοποιημένο ωάριο άλλης γυναίκας[9]

ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑ

Οι γυναίκες στο Ισλάμ, μπορούν να εργαστούν εφόσον το επιθυμούν. Δεν υπάρχει κανένα κείμενο που να απαγορεύει την εργασία εφόσον βρίσκεται στα επιτρεπτά πλαίσια της Ισλαμικής Σαρία και η γυναίκα διατηρεί την Ισλαμική ενδυμασία.

Οι εργασίες που είναι απαγορευμένες για τη γυναίκα, είναι απαγορευμένες και για τον άντρα. Για παράδειγμα το σερβίρισμα αλκοόλ, η εργασία σε χώρους όπου υπάρχει τζόγος και η κάθε είδους ανήθικη εργασία.

Αν και η γυναίκα έχει δικαίωμα εργασίας σύμφωνα με το Ισλάμ, δεν έχει οικονομικές υποχρεώσεις καθώς αυτές εναποθέτονται στους ώμους του άντρα. Έτσι μια γυναίκα δε χρειάζεται και δεν είναι υποχρεωμένη να προσφέρει στο σπίτι οικονομικά. Ακόμα κι αν υπάρχει κάποια οικονομική κρίση στο σπίτι, κανείς και πάλι δε μπορεί να την υποχρεώσει να δουλέψει ή να προσφέρει οικονομικά κάποιο μερίδιο.

Το Κοράνι δηλώνει πως άνδρες και γυναίκες έχουν το δικαίωμα να εργαστούν.

Η πρώτη σύζυγος του προφήτη, πραγματοποιούσε δραστηριότητες απασχόλησης, και παραμένει μέχρι και σήμερα παράδειγμα προς μίμηση για τις μουσουλμάνες γυναίκες. Μέχρι και σήμερα σε κάποιες μουσουλμανικές χώρες, οι πατριαρχικοί νόμοι που επικρατούν απαγορεύουν στις γυναίκες την είσοδό τους στην αγορά εργασίας, παραχωρώντας τη, μόνο με περιορισμούς.

Στο Αφγανιστάν απαγορεύτηκε στις γυναίκες να σπουδάζουν και να εργάζονται σε οποιονδήποτε παραγωγικό τομέα, εκτός των υπηρεσιών υγείας, μόνο και μόνο για να εξετάζουν γυναίκες ασθενείς.

Η νέα οικονομική πραγματικότητα, όμως, διαφοροποίησε σε κάποιο ποσοστό τη θέση των γυναικών και σε αρκετές μουσουλμανικές χώρες, δεν απαγορεύεται στις γυναίκες η εργασία εκτός σπιτιού. Στο Ιράν και στη Σαουδική Αραβία, μπορούν να δουλεύουν μόνο με τη συγκατάθεση του συζύγου τους. Στη Συρία οι περισσότερες γυναίκες προτιμούν να είναι σε θέσεις μερικής παρά σε θέσεις πλήρους απασχόλησης. Οι γυναίκες σε θέσεις μερικής απασχόλησης είναι πολύ περισσότερες από τους άνδρες. Σε όλες τις κοινωνικό-οικονομικές ομάδες, οι γυναίκες έχουν περισσότερες πιθανότητες να συμμετέχουν σε εργασίες πλήρους απασχόλησης αν δεν έχουν παιδιά στο σπίτι.

Οι γυναίκες κατέλαβαν πρόσφατα, σε περιορισμένη όμως έκταση, κάποιες θέσεις απασχόλησης που χαρακτηρίζονταν ως «ανδρικές δουλειές». Τα πράγματα δεν είναι πολύ διαφορετικά στα ελεύθερα επαγγέλματα, όπου το ποσοστό των γυναικών που ασκούν δικηγορία έχει ανεβεί τα τελευταία χρόνια. Πάντως οι διευθυντικές θέσεις των γυναικών είναι συντριπτικά περισσότερες στις δυτικές κοινωνίες από τις ανατολικές.

Λαμβάνοντας υπόψη αυτό το βασικό γεγονός, ο Ισλαμικός νόμος δεν στερεί από μία γυναίκα το δικαίωμα της εργασίας εντός των ορίων που προστατεύουν την τιμή και την αξιοπρέπεια της. Το Ισλάμ επιτρέπει στις γυναίκες να συνάπτουν προσωπικά τα συμβόλαια εργασίας τους και τις οικονομικές τους συναλλαγές. Όλα αυτά τα συμβόλαια και οι συναλλαγές είναι νόμιμα και έγκυρα ενώπιον του Ισλαμικού νόμου. Υπάρχουν ορισμένοι καθορισμένοι όροι, που αν παραβιαστούν, η άδεια που έχει εκχωρηθεί στη γυναίκα για να ασκήσει αυτό το δικαίωμα, θα θεωρηθεί άκυρη και εκείνη θα περιοριστεί από τη χρήση του δικαιώματός της.

Η εργασία με την οποία εμπλέκεται η γυναίκα εκτός σπιτιού, δεν πρέπει να έρχεται σε σύγκρουση με τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις της απέναντι στο σύζυγο και τα παιδιά της. Πρέπει επίσης να εργάζεται με άλλες γυναίκες και να απέχει από την ανάμειξη σε ανδρικό περιβάλλον, στο οποίο έρχεται σε σωματική επαφή με άνδρες, ή εκτίθεται σε παρενόχληση και κακοποίηση. Όπως είπε ο Αγγελιαφόρος Του Αλλά(χ) (ρ):

«Αν ένας άνδρας απομονώνεται με μία γυναίκα, σίγουρα ο Σατανάς θα έρθει για να είναι ο τρίτος τους.»

[Τιρμιδέι]

Η **Eliza Cook**, γνωστή Αγγλίδα συγγραφέας, λέει στην εφημερίδα «*New Echoes*»:

Το ερώτημα που τίθεται εδώ είναι το εξής: Γιατί μια γυναίκα να πρέπει να δουλέψει εξ' αρχής; Αν μια γυναίκα εργάζεται για να εξασφαλίσει τα προς το ζην της, το Ισλάμ την έχει απαλλάξει από αυτό το καθήκον, υποχρεώνοντας, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, τα αρσενικά μέλη της οικογένειας να αναλάβουν εξ' ολοκλήρου τις οικονομικές ανάγκες και υποχρεώσεις. Έτσι, από τη γέννηση μέχρι και το θάνατό της, και σε όλα τα στάδια της ζωής της, δεν χρειάζεται να δουλεύει, ώστε να αφιερωθεί με απόλυτη αξιοπρέπεια και αυτοσυγκέντρωση στην ύψιστης σημασίας αποστολή της, και το καθήκον της φροντίδας του σπιτιού και της ανατροφής των παιδιών. Αυτή η αξιότιμη αποστολή απαιτεί τεράστιες θυσίες και αφοσίωση, και έχει την υψηλότερη θέση.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ Κ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΟ ΙΣΛΑΜ

Και στον τομέα των πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων γίνονται διακρίσεις εις βάρος των γυναικών. Το να βγάλει μια γυναίκα διαβατήριο μπορεί να φαίνεται απλό, δεν είναι όμως πάντα. Στις περισσότερες ισλαμικές χώρες είναι απαραίτητη η συγκατάθεση του πατέρα ή του συζύγου για να εκδώσει μια γυναίκα διαβατήριο. Εξάιρεση αποτελεί η Αίγυπτος, όπου οι ενήλικες ανύπαντρες γυναίκες δεν χρειάζονται τη συγκατάθεση κάποιου συγγενή.

Στη Σαουδική Αραβία οι γυναίκες δεν μπορούν να αποκτήσουν άδεια οδήγησης, πρέπει να μπαίνουν στα λεωφορεία από ξεχωριστές εισόδους και να κάθονται σε διαφορετικό μέρος από τους άνδρες. Επίσης, μια γυναίκα μπορεί να συλληφθεί από τη θρησκευτική αστυνομία αν επιβαίνει σε όχημα, που δεν το οδηγεί ο εργοδότης της ή κάποιος στενός συγγενής.

Οι γυναίκες δεν μπορούν να εισαχθούν στο νοσοκομείο χωρίς τη συναίνεση ενός άνδρα συγγενή, ούτε μπορούν να δεχθούν μια θέση εργασίας στην επαρχία αν κάποιος ενήλικας άνδρας συγγενής δεν αναλάβει την ευθύνη. Τέλος, η μαρτυρία μιας γυναίκας, τόσο στη Σαουδική Αραβία όσο και στο Πακιστάν, δεν έχει την ίδια βαρύτητα με αυτή ενός άνδρα στο δικαστήριο.

Μεγάλο ποσοστό γυναικών στις ισλαμικές χώρες είναι αναλφάβητες, ενώ υπάρχουν και ποικίλοι περιορισμοί στην εκπαίδευση που διαφέρουν από χώρα σε χώρα. Για να σπουδάσουν οι γυναίκες στο εξωτερικό πρέπει να συνοδεύονται από κάποιο συγγενή. Στις περισσότερες χώρες οι γυναίκες κληρονόμοι δικαιούνται μικρότερο μερίδιο από τους άνδρες.

Σίγουρα η ισλαμική θρησκεία θέτει δυσκολίες στην εφαρμογή της ισότητας των 2 φύλων, οι μεγαλύτερες, όμως, δυσκολίες δημιουργούνται από τις κυβερνήσεις που εφαρμόζουν τον ισλαμικό νόμο στην πιο ακραία μορφή. Αν αυτές οι δυσκολίες αρθούν είναι πολύ πιθανό η ισότητα των δύο φύλων να γίνει πραγματικότητα και για τον ισλαμικό κόσμο.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΤΟ ΙΣΛΑΜ-ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Πρόκειται για μια αντίληψη ανάμεσα στη “χριστιανική Δύση και τη μουσουλμανική Ανατολή” και είναι ένα είδος θεσμοθετημένης αντιμετώπισης της Ανατολής μέσα από δηλώσεις, περιγραφές, συγγραφή και διδασκαλία που στοχεύουν στον έλεγχο της. Τέτοιες αντιλήψεις υπαινίσσονται την υπαγωγή των γυναικών που ζουν σε μουσουλμανικές χώρες λόγω θρησκείας όχι μόνο στους άνδρες, αλλά στην ευρύτερη κοινωνική και πολιτική ζωή της χώρας τους, αποκλεισμένες από σφαίρες πολιτικής σημασίας, όπως είναι ο “δημόσιος” χώρος σύμφωνα με τη δυτική νεωτερικότητα.

Το Ισλάμ παρουσιάζεται ως από μόνο του υπεύθυνο για την υπαγωγή των γυναικών στους άνδρες και την επικράτηση “οπισθοδρομικών” αντιλήψεων στην πολιτική και κοινωνική ζωή των μουσουλμάνων που ζουν στο χώρο της ευρύτερης Μέσης Ανατολής.

Οι αντιλήψεις χαρακτηρίζονται «οπισθοδρομικές» συγκρινόμενες με τις αρχές περί δημοκρατίας, ισότητας, ισονομίας και ισοπολιτείας αλλά και ανθρωπίνων δικαιωμάτων που έχουν επικρατήσει ως ιδανική κατάσταση στο δυτικό κόσμο.

Σε ότι αφορά τη λογική του φύλου και όχι μόνο των γυναικών, η συστηματική αποδόμηση του Ισλάμ μέσα από την καταγραφή των τοπικών πολιτισμικών σημασιών και πολιτικών έρχεται να αναδείξει πρώτα από όλα τον πλουραλισμό των συμπεριφορών. Η γυναίκα παρουσιάζεται ως υποδεέστερο κοινωνικό όν σε μουσουλμανικά περιβάλλοντα. Είτε με την άσκηση άμεσης βίας και ελέγχου (απολυταρχικά καθεστώτα, φαλλοκρατικές συμπεριφορές) είτε μέσα από την υπακοή και την πειθαρχία σε παλαιούς και νέους θεσμούς.

Το Ισλάμ συχνά θεωρείται από τον μοντέρνο κόσμο ως μια θρησκεία διακρίσεων σε βάρος των γυναικών. Ορισμένοι εκτιμούν ότι η κατώτερη θέση της γυναίκας προκύπτει από τον ισλαμικό νόμο της Σαρία. Άλλοι πάλι θέλουν να πείσουν ότι το Ισλάμ έχει βελτιώσει τη θέση της γυναίκας και της απέφερε δικαιώματα τα οποία δεν απολάμβανε στο παρελθόν.

Και οι δύο περιπτώσεις αντλούν τα επιχειρήματα από “ερμηνείες” του λόγου του Κορανίου. Χαρακτηριστικό το πρωτοπόρο παράδειγμα της Μαροκινής φεμινίστριας κοινωνιολόγου Fatima Mernissi. Οι θέσεις της αποτέλεσαν και αποτελούν μέχρι σήμερα πολλαπλώς “Το παράδειγμα” για δημοσιογράφους και πολιτικούς.

Η ανισότητα των δύο φύλων δεν πηγάζει από ιδεολογικές ή βιολογικές θεωρίες για την κατώτερη θέση της γυναίκας ούτε καν από το πνεύμα του Ισλάμ, αλλά βασίζεται στο ζήτημα των κοινωνικών θεσμών που περιορίζουν την εξουσία της, όπως το διαχωρισμό των φύλων και τους νόμους της οικογένειας. Οι θεσμοί καθιερώθηκαν ως ένα είδος ενιαίας κόσμο-αντίληψης του Ισλάμ του οποίου οι ηθικές αρχές με τον

τρόπο αυτό παραβιάζονται, αφού το καθ' εαυτό Ισλάμ μέσα από τις ρήσεις του Κορανιού δεν φαίνεται να είναι εναντίον των γυναικών. Επειδή στις προ-ισλαμικές κοινωνίες η γυναίκα γίνεται αντιληπτή ως δυνατή και άρα επικίνδυνη, για το λόγο αυτό η Mernissi ισχυρίζεται ότι καθιερώθηκαν στο Ισλάμ οι πρακτικές της πολυγαμίας, της αποπομπής και του διαχωρισμού των φύλων προκειμένου να περιοριστεί η εξουσία της. Γενικότερα, επηρεασμένη από το φεμινιστικό κίνημα της εποχής η Mernissi εντοπίζει τη διαφορά δυτικού-ισλαμικού πολιτισμού στο ζήτημα της διαχείρισης της σεξουαλικότητας. Σύμφωνα με τις ερμηνευτικές που υιοθετεί για την ανάλυσή της, στο Ισλάμ η σεξουαλικότητα είναι αποδεκτή εφόσον είναι ελέγξιμη και είναι ελέγξιμη εφόσον ελέγχεται η παρορμητικότητα και η δύναμη των γυναικών.

Η πρακτική του διαχωρισμού των φύλων και οι άλλες πρακτικές σε βάρος των γυναικών (αποπομπή, ο εγκλεισμός τους μέσω της μαντίλας) επινοήθηκαν προκειμένου να προστατευθούν οι άνδρες από την επικινδυνότητα των γυναικών. Κάτι τέτοιο όμως δεν υφίσταται στον δυτικό πολιτισμό, ο οποίος προσπαθεί ούτως ή άλλως να καταστείλει τις σεξουαλικές παρορμήσεις όλων.

Διαχωρίζει αξιολογικά τον κόσμο των ανδρών από τον κόσμο των γυναικών, καθιστώντας τον δεύτερο παθητικό απέναντι στον ενεργητικό πρώτο. Το ζήτημα της “πατριαρχίας” που θεωρείται ότι προέχει για την υπαγωγή των γυναικών μοιάζει να υφίσταται άλλοτε ανεξάρτητα και άλλοτε εξαιτίας του Ισλάμ. Ενώ τονίζεται ότι στο Κοράνι η Εύα και ο Αδάμ παρουσιάζονται το ίδιο ένοχοι ως θύματα της ραδιουργίας του Σατανά, στις μεταγενέστερες ερμηνείες των χαντιθ η Εύα παρουσιάζεται εξίσου απειλητική με το φίδι. Το γεγονός αυτό ερμηνεύεται ως επικράτηση μισογυνικών αντιλήψεων που πέρασαν από τους μουλάδες και όχι από το πνεύμα του κορανίου.

Με ερμηνείες που δίνουν οι ιμάμηδες φαίνεται να εδραιώνεται η επικινδυνότητα των γυναικών, την οποία προσπαθούν να ελέγξουν και να τιθασεύσουν οι πρακτικές της μαντίλας και του εμφύλιου διαχωρισμού. Ο αποκλεισμός αυτός υποστηρίζεται ότι οδηγεί σήμερα τις νέες ισλαμίστριες στις ενδυματολογικές τους επιλογές προκειμένου να εξυψώνονται ως ίσα ανθρώπινα όντα και να μην υποτιμούνται κοινωνικά.

Η υπαγωγή στον οριενταλιστικό τρόπο σκέψης που εν μέρει αναπαράγει ο φεμινιστικός λόγος παραδόξως ανιχνεύεται και στον φονταμελιστικό λόγο των μουσουλμάνων θεολόγων. Υποστηρίζεται ότι το Ισλάμ δεν επινόησε τη μαντίλα και ότι η θέση των γυναικών εξυψώθηκε από αυτήν του κινητού κεφαλαίου, σε αυτήν του ολοκληρωμένου προσώπου με νομικά δικαιώματα.

Σύμφωνα με αυτές τις θέσεις, τα προβλήματα και η ιστορία της απελευθέρωσης των γυναικών στη Δύση με τη σεξουαλική απελευθέρωση και την αντιπαράθεση των δύο φύλων δεν μπορούν να αφορούν τις Ιρανές γυναίκες αφενός γιατί δεν τις

αγγίζουν και αφετέρου γιατί αποτελούν ιμπεριαλιστικά κόλπα για να αποπροσανατολίσουν τον Τρίτο κόσμο από την πραγματική “ελευθερία”.

Οι γυναίκες έχουν νομικά δικαιώματα, αλλά ισότητα και δικαιοσύνη είναι δύο διαφορετικά πράγματα. Τόσο η θρησκευτική όσο και η διανοητική τους ανεπάρκεια στηρίζεται στο γεγονός ότι κοινωνικά δεν τους επιτρέπεται η ανάπτυξη καθηκόντων και δραστηριοτήτων όπως αυτές των ανδρών, αφενός γιατί φορούν τη μαντίλα, αφετέρου γιατί οι βιολογικές εκκρίσεις του σώματός τους απειλούν με μόλυνση το υπόλοιπο κοινωνικό σώμα όταν θα έρθουν σε επαφή μαζί του.

Εν γένει η βιολογική ανεπάρκεια δικαιολογείται από την έλλειψη δύναμης και ευαισθησίας στον πόνο, αλλά και ότι, όπως κάποιοι ισλαμιστές επηρεασμένοι από το πνεύμα του βιολογικού εξελικτισμού του 19ου αιώνα υποστηρίζουν, οι γυναίκες έχουν μικρότερο εγκέφαλο από αυτόν των ανδρών.

Φαίνεται ότι τόσο η λογική του “χαρεμιού” όσο και της “αυθεντικής κουλτούρας” του Ισλάμ εξυπηρετούσαν τέτοιες πολιτισμικές προσεγγίσεις, διαποτισμένες από εξωτισμό και ανδρική ματιά. Οι πολιτικές χειραγώγησης της νεωτερικότητας, για τη δημιουργία των μονοδιάστατων μύθων της εθνικής ιδεολογίας και των μεγάλων αφηγημάτων, όπως αυτό του φεμινισμού δεν αποτέλεσαν σημεία διερεύνησης σε αυτές τις κουλτουραλιστικές προσεγγίσεις.

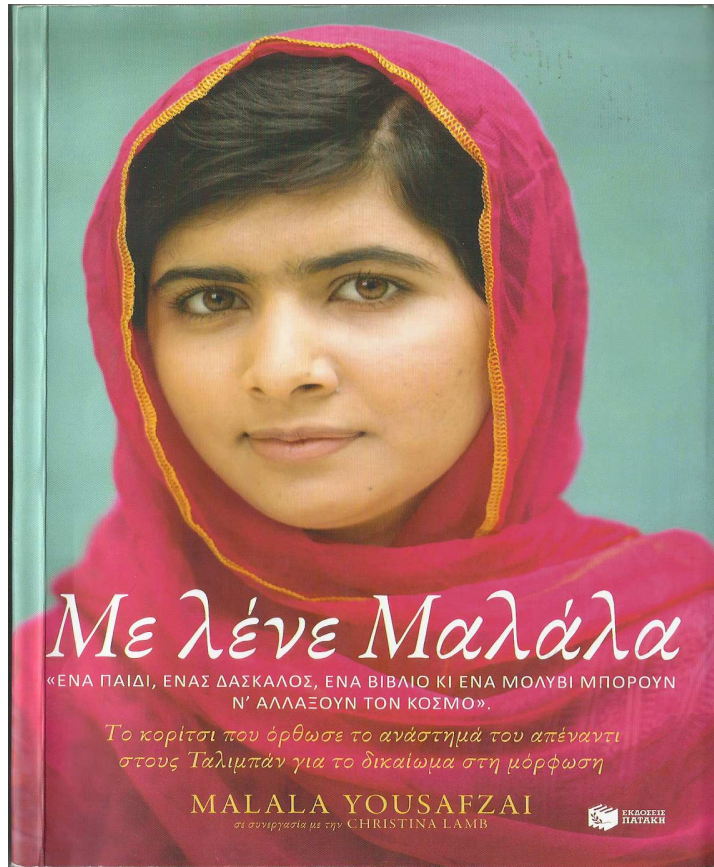
ΜΑΛΑΛΑ

Το κορίτσι σύμβολο που όρθωσε το ανάστημά του απέναντι στους Ταλιμπάν για το δικαίωμα στη μόρφωση.

Πλησιάζοντας στο τέλος της ερευνητικής μας εργασίας και έχοντας δώσει μια σύντομη εικόνα της θέσης της γυναίκας στο Ισλάμ δε θα μπορούσαμε να παραλείψουμε το κορίτσι σύμβολο του αγώνα για ίσια δικαιώματα στη μόρφωση. Η Μαλάλα, όπως είναι το όνομά της, αν και κάποιοι προσπάθησαν να τη φιμώσουν και να την υποχρεώσουν να σωπάσει απέναντι στην αδικία, δεν το κατάφεραν.

Το κορίτσι αυτό κατάγεται από το Πακιστάν και απέσπασε το Νόμπελ Ειρήνης τον Οκτώβριο του 2014 αγωνιζόμενη για το αγαθό της παιδείας στην πατρίδα της.

Η ΜΑΛΑΛΑ ΓΙΟΥΣΑΦΖΑΪ γεννήθηκε το 1997 στην κοιλάδα Σουάτ του Πακιστάν. Η φωνή της ακούστηκε πρώτη φορά σε διεθνές επίπεδο όταν σε ηλικία έντεκα ετών έγραψε στο BBC Urdu για τη ζωή υπό το καθεστώς των Ταλιμπάν. Τον Οκτώβριο του 2012, η Μαλάλα έγινε στόχος των Ταλιμπάν και πυροβολήθηκε στο κεφάλι επιστρέφοντας σπίτι της με το σχολικό λεωφορείο. Επέζησε από θαύμα και μεταφέρθηκε σε εξειδικευμένο νοσοκομείο του Μπέρμιγχαμ. Τον Μάρτιο του 2013, μετά από μια εντυπωσιακή ανάρρωση, επέστρεψε στα θρανία, στο Μπέρμιγχαμ αυτή τη φορά, όπου ζει με την οικογένειά της.

Το 2013 ήταν υποψήφια για το Νόμπελ Ειρήνης, η νεότερη υποψήφια στην ιστορία του θεσμού, ενώ την ίδια χρονιά της απονεμήθηκαν το Βραβείο Ζαχάρωφ και η ανώτατη διάκριση της Διεθνούς Αμνηστίας, το Ambassador of Conscience Award. Στις 12 Ιουλίου 2013, στα δέκατα έκτα γενέθλιά της, η Μαλάλα έδωσε ομιλία στην έδρα των Ηνωμένων Εθνών για τη σπουδαιότητα του δικαιώματος στην εκπαίδευση. Τον Μάρτιο του 2014 ανακοινώθηκε εκ νέου η υποψηφιότητά της για το Νόμπελ Ειρήνης. Το βιβλίο της *Μελένε Μαλάλα*, που έγραψε σε συνεργασία με την Κριστίνα Λαμ, απέσπασε το Specsavers National Book of the Year Award στην Αγγλία το 2013 και μεταφράζεται σε όλες σχεδόν τις γλώσσες του κόσμου.

**Κατάγομαι από μια χώρα που δημιουργήθηκε τα μεσάνυχτα.
Όταν κόντευσε να πεθάνω, ήταν μεσημέρι...**

Όταν οι Ταλιμπάν κατέλαβαν την εξουσία στην κοιλάδα Σουάτ του Πακιστάν, ένα κορίτσι τούς εναντιώθηκε. Η Μαλάλα Γιουσαφζάι αρνήθηκε την επιβεβλημένη σιωπή και πολέμησε για το δικαίωμά της στην εκπαίδευση.

Την Τρίτη, 9 Οκτωβρίου του 2012, στα δεκαπέντε της χρόνια, η Μαλάλα πυροβολήθηκε στο κεφάλι σχεδόν εξ επαφής ενώ επέβαινε στο σχολικό λεωφορείο, και ελάχιστοι ήταν αυτοί που πίστευαν ότι θα επιβιώσει. Ωστόσο, η θαυματουργή ανάνηψη της Μαλάλα την οδήγησε σ' ένα εκπληκτικό ταξίδι από μια μακρινή κοιλάδα του βόρειου Πακιστάν στις αίθουσες του κτιρίου των Ηνωμένων Εθνών στη Νέα Υόρκη. Στα δεκαέξι της, έγινε παγκόσμιο σύμβολο ειρηνικής διαμαρτυρίας και η νεότερη υποψήφια για το Νόμπελ Ειρήνης στην ιστορία του θεσμού.

Το *Με λένε Μαλάλα* είναι η αξιοθαύμαστη ιστορία μιας οικογένειας που ξεριζώθηκε εξαιτίας της τρομοκρατίας, η ιστορία της μάχης για την εκπαίδευση των κοριτσιών, η ιστορία ενός πατέρα ο οποίος –ιδιοκτήτης σχολείου ο ίδιος– αγωνίστηκε κι ενθάρρυνε την κόρη του να γράφει και να φοιτά· είναι, τέλος, η ιστορία ενός γενναίου κοριτσιού με δυο γονείς που αγαπούν με πάθος την κόρη τους σε μια κοινωνία που δείχνει σαφή προτίμηση στους γιους.

Το βιβλίο που θα μας κάνει όλους να πιστέψουμε πραγματικά ότι μπορεί σήμερα η φωνή ενός και μόνο ανθρώπου να εμπνεύσει και να αλλάξει ολόκληρο τον κόσμο.

Ας παρακολουθήσουμε λοιπόν τη στιγμή της επίθεσης σε βάρος της, όπως περιγράφεται από την ίδια:

Θυμάμαι ότι το σχολικό έστριψε δεξιά απ' τον κεντρικό δρόμο στο φρουρούμενο φυλάκιο, όπως πάντα, κι έπειτα στη γωνία που περνούσε πλάι απ' το έρημο γήπεδο του κρίκετ. Από κει κι έπειτα δε θυμάμαι τίποτα.

ΜΕ ΛΕΝΕ ΜΑΛΑΛΑ

Στα όνειρα που βλέπω σχετικά με τον πυροβολισμό, ο πατέρας μου βρίσκεται κι αυτός στο σχολικό και πυροβολείται μαζί μου, κι έπειτα άντρες εμφανίζονται ολόγυρα κι εγώ ψάχνω να τον βρω.

Στην πραγματικότητα, αυτό που συνέβη ήταν ότι το σχολικό σταμάτησε απότομα. Στα αριστερά μας βρισκόταν ο τάφος του Σερ Μοχάμεντ Χαν, του υπουργού Οικονομικών του πρώτου ηγέτη του Σουάτ, χορταριασμένος και παρατημένος, και στα δεξιά μας το εργοστάσιο των σνακ. Πρέπει να απείχαμε λιγότερο από διακόσια μέτρα απ' το επόμενο φυλάκιο.

Δε βλέπαμε τίποτα μπροστά μας, αλλά ξάφνου ένας γενειοφόρος άντρας με ανοιχτόχρωμα ρούχα στάθηκε στη μέση του δρόμου κι έκανε νόημα στο φορτηγάκι μας να σταματήσει.

«Αυτό είναι το σχολικό της Σχολής Χουσάλ;» ρώτησε τον οδηγό μας. Ο Ουσμάν Μπάι Τζαν βρήκε την ερώτηση βλακώδη, καθώς το όνομα του σχολείου ήταν γραμμένο στο πλάι του φορτηγού. «Ναι» αποκρίθηκε.

«Χρειάζομαι πληροφορίες για ορισμένες μαθήτριες» είπε ο άντρας.

«Πρέπει να πάτε στη γραμματεία» είπε ο Ουσμάν Μπάι Τζαν.

Καθώς μιλούσε, ένας άλλος λευκοντυμένος νεαρός πλησίασε την καρότσα του σχολικού. «Κοίτα, είναι ένας απ' αυτούς τους δημοσιογράφους κι έρχεται να σου ζητήσει συνέντευξη» είπε η Μονίμπα. Από τότε που είχα αρχίσει να μιλάω μαζί με τον πατέρα μου σε εκδηλώσεις για την εκστρατεία εκπαίδευσης των κοριτσιών, που στρεφόταν εναντίον των Ταλιμπάν κι όσων μας ήθελαν καταχωνιασμένες στο σπίτι, δημοσιογράφοι εμφανίζονταν συχνά, ακόμα και ξένοι – αν και ποτέ δε μας αιφνιδίαζαν έτσι, μες στη μέση του δρόμου.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο συγκεκριμένος φορούσε κασκέτο κι ένα μαντίλι που κάλυπτε τη μύτη και το στόμα του, λες κι είχε γρίπη. Έμοιαζε με φοιτητή πανεπιστημίου. Μ' ένα σάλτο ανέβηκε στην καρότσα του σχολικού κι έγειρε το κεφάλι ακριβώς από πάνω μας.

«Ποια από σας είναι η Μαλάλα;» ρώτησε με τόνο προσταγής.

Κανείς δε μίλησε, αλλά πολλά κορίτσια γύρισαν και με κοίταξαν. Ήμουν η μόνη που δε φορούσε μαντίλα.

Τότε ύψωσε ένα μαύρο πιστόλι. Αργότερα έμαθα ότι ήταν Κολτ σαρανταπεντάρι. Κάποια κορίτσια ούρλιαξαν. Η Μονίμπα μού λέει ότι της έσφιξα το χέρι.

Οι φίλες μου λένε ότι πυροβόλησε τρεις φορές απανωτά. Η πρώτη σφαίρα διαπέρασε την αριστερή μου οφθαλμική κόγχη και καρφώθηκε στον αριστερό μου ώμο. Σωριάστηκα πάνω στη Μονίμπα, με αίμα να τρέχει απ' το αριστερό μου αυτί, κι έτσι οι δύο επόμενες σφαίρες πέτυχαν τα κορίτσια που κάθονταν δίπλα μου: Η μία βρήκε το αριστερό χέρι της Σαζία· η άλλη διαπέρασε τον αριστερό της ώμο και καρφώθηκε στο δεξί μπράτσο της Καϊνάτ Ριάζ.

Αργότερα οι φίλες μου μου είπαν ότι το χέρι του εκτελεστή έτρεμε καθώς πυροβολούσε.

Μέχρι να φτάσουμε στο νοσοκομείο, τα μακριά μου μαλλιά και τα γόνατα της Μονίμπα είχαν ποτίσει απ' το αίμα.

Ποια είναι η Μαλάλα; Εγώ· κι αυτή είναι η ιστορία μου.

Το σχολικό όπου με πυροβόλησαν.

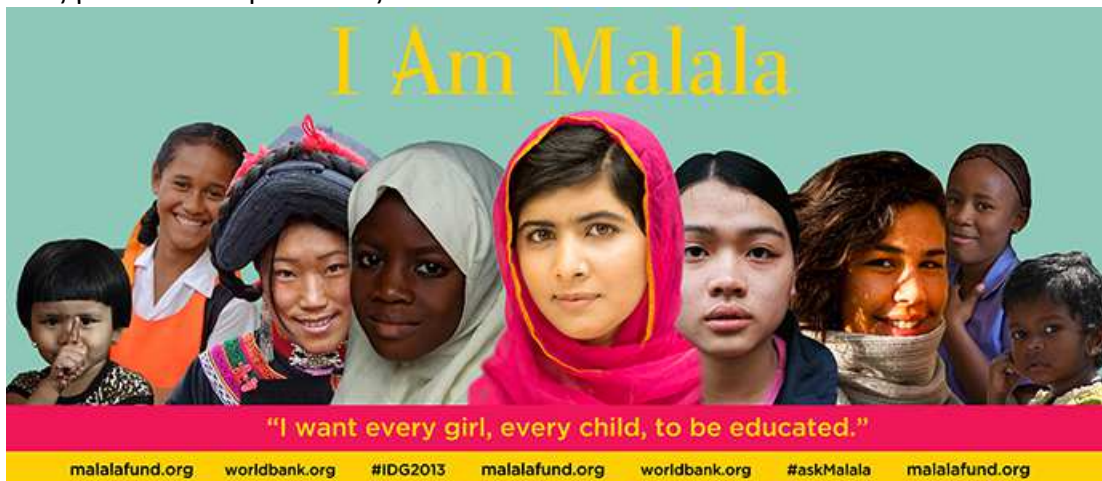
Από τις πρώτες μέρες στο νοσοκομείο του Μολόχαρου.

ΟΜΙΛΙΑ ΤΗΣ ΜΑΛΑΛΑ ΓΙΟΥΣΑΦΖΑΪ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Αγαπητοί μου αδελφοί και αδελφές, παρακαλώ να θυμόμαστε ένα πράγμα. Η 'Μέρα της Μαλάλα' δεν είναι η δική μου ημέρα. Σήμερα είναι η μέρα της κάθε γυναίκας, του κάθε αγοριού και του κάθε κοριτσιού που έχουν υψώσει τις φωνές τους για τα δικαιώματά τους.

Αγαπητοί Φίλοι, στις 9 Οκτωβρίου του 2012, οι Ταλιμπάν με πυροβόλησαν στο αριστερό μέρος του μετώπου μου. Πυροβόλησαν και τις φίλες μου. Πίστεψαν ότι οι σφαίρες τους θα μας σιωπούσαν. Αλλά απέτυχαν. Μέσα στη σιωπή, ήρθαν χιλιάδες φωνές. Οι τρομοκράτες νόμιζαν ότι θα αλλάξουμε τους στόχους μας και θα

εγκαταλείπαμε τις προσδοκίες μας, αλλά τίποτα δεν άλλαξε στη ζωή μου εκτός από το εξής: η αδυναμία, ο φόβος και η απελπισία πέθαναν. Η δύναμη και το θάρρος γεννήθηκαν. Εγώ είμαι η ίδια Μαλάλα. Έχω τις ίδιες προσδοκίες. Έχω τα ίδια όνειρα.

Αγαπητοί αδελφές και αδελφοί, **δεν είμαι εναντίον κανενός**. Ούτε είμαι εδώ για να μιλήσω με όρους προσωπικής εκδίκησης απέναντι στους Ταλιμπάν ή οποιαδήποτε άλλη τρομοκρατική οργάνωση. Είμαι εδώ **για να υψώσω τη φωνή μου για το δικαίωμα του κάθε παιδιού στην εκπαίδευση**. Θέλω εκπαίδευση για τους γιους και τις κόρες όλων των εξτρεμιστών και ιδιαίτερα των Ταλιμπάν.

Αγαπητοί αδελφές και αδελφοί, καταλαβαίνουμε την σημασία του φωτός όταν βλέπουμε το **σκοτάδι**. Αντιλαμβανόμαστε τη σημασία της φωνής μας **όταν μας σιωπούν**. Με τον ίδιο τρόπο, όταν είμασταν στο Σβατ, στο βόρειο Πακιστάν, καταλάβαμε την σημασία του βιβλίου και της πέννας **όταν είδαμε τα όπλα**. Οι εξτρεμιστές φοβούνται τα βιβλία και τα μολύβια. **Η δύναμη της μόρφωσης τους τρομάζει**. Φοβούνται τις γυναίκες. **Η δύναμη της γυναικείας φωνής τους τρομάζει**. Και για αυτό σκότωσαν 14 αθώες φοιτήτριες της ιατρικής στην πρόσφατη επιδρομή στην πόλη Κέτα.

Και για αυτό σκότωσαν πολλές δασκάλες και πολλές γυναίκες που έκαναν εμβόλια κατά της πολιομυελίτιδας. Για αυτό ανατινάζουν σχολεία κάθε μέρα. Γιατί φοβούνται την αλλαγή. Τους **τρομάζει η ισότητα** που θα φέρουμε στην κοινωνία μας.

Πιστεύουν ότι ο Θεός είναι ένα **μικροσκοπικό, συντηρητικό πλάσμα** που θα έστελνε κορίτσια στην κόλαση μόνο και μόνο **επειδή πήγαν σχολείο**. Οι τρομοκράτες λασπώνουν το όνομα του Ισλάμ και των Παστούν για το δικό τους προσωπικό όφελος. Το Πακιστάν είναι μια **φίλο-ειρηνική, δημοκρατική χώρα**. Οι Παστούν **θέλουν εκπαίδευση για τις κόρες** και για τους γιους τους. Και το Ισλάμ είναι θρησκεία της **ειρήνης, της ανθρωπότητας** και της **αδελφότητας**. Το Ισλάμ λέει ότι όχι μόνο έχει το κάθε παιδί δικαίωμα στην εκπαίδευση, αλλά **αποτελεί καθήκον και υποχρέωση**.

Η ειρήνη είναι απαραίτητη για την εκπαίδευση. Σε πολλές περιοχές του κόσμου, και ιδιαίτερα στο Πακιστάν και στο Αφγανιστάν, οι πόλεμοι και οι συγκρούσεις σταματάνε τα παιδιά να πηγαίνουν στα σχολεία τους. **Έχουμε αγανακτήσει με αυτούς τους πολέμους.** Γυναίκες και παιδιά υποφέρουν σε πολλές περιοχές του κόσμου και για πολλούς λόγους

Στην Ινδία, αθώα και φτωχά παιδιά είναι θύματα **παιδικής εργασίας**. Πολλά σχολεία έχουν καταστραφεί στη Νιγηρία. Οι άνθρωποι στο Αφγανιστάν έχουν υποφέρει από τον εξτρεμισμό για δεκαετίες. Νέες κοπέλες αναγκάζονται να κάνουν οικιακή παιδική εργασία και να παντρεύονται σε μικρές ηλικίες. **Η φτώχεια, η άγνοια, η αδικία, ο ρατσισμός και η στέρηση βασικών δικαιωμάτων** είναι τα κύρια προβλήματα που αντιμετωπίζουν άνδρες και γυναίκες.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Φτάνοντας στο τέλος αυτής της έρευνας θα θέλαμε αντί επιλόγου να παραθέσουμε τις προκλητικές δηλώσεις του προέδρου της Τουρκίας, ο οποίος μέσω των πρόσφατων δηλώσεών του, αφήνει να φανεί η θέση της γυναίκας στη γείτονα χώρα, καθώς ο ισλαμικός φονταμενταλισμός από τη μια και η πατριαρχική δομή της κοινωνίας από την άλλη συμβάλλουν στη διατήρηση της ανισότητας μεταξύ των δύο φύλων.

Ο πρόεδρος της Τουρκίας, Ταγίπ Ερντογάν, αγνοώντας όλους τους αγώνες που έχουν κάνει τα τελευταία χρόνια εκείνες, ώστε να αντιμετωπίζονται ισάξια τα δυο φύλα, είπε πως η γυναίκα από την φύση της δεν είναι ίση με τον άντρα.

«Από τη φύση τους οι γυναίκες δεν μπορούν να είναι ίσες με τους άνδρες. Η θρησκεία μας έχει καθορίσει μια θέση για τις γυναίκες στην κοινωνία: τη μητρότητα», είπε, σε ομιλία του σε ένα συνέδριο για τη δικαιοσύνη και τις γυναίκες στην Κωνσταντινούπολη, ενώπιον ενός κοινού, μεγάλο μέρος του οποίου αποτελούνταν από γυναίκες.

«Κάποιοι άνθρωποι μπορούν να το κατανοήσουν, κάποιοι άλλοι όχι. Δεν μπορεί κανείς να το εξηγήσει στις φεμινίστριες γιατί αυτές δεν δέχονται ούτε καν την ιδέα της μητρότητας», τόνισε.

Και σαν να μην ήταν ήδη προκλητικά τα όσα έλεγε, συνέχισε λέγοντας ότι οι άνδρες και οι γυναίκες δεν μπορούν να αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο επειδή αυτό είναι αντίθετο στην ανθρώπινη φύση.

«Ο χαρακτήρας τους, οι συνήθειες τους και η φυσιολογία τους είναι διαφορετικές. Δεν μπορείς να ζητήσεις από μια γυναίκα να κάνει τις ίδιες δουλειές με έναν άνδρα, όπως έκαναν παλιά τα κομμουνιστικά καθεστώτα. Να της δώσεις ένα φτυάρι και να την αναγκάσεις να εργαστεί; Δεν μπορείς να το κάνεις αυτό. Είναι αντίθετο με την ευαίσθητη φυσιολογία της».

Ο Τούρκος πρόεδρος, καταλήγοντας ανέφερε ότι η ισότητα των δύο φύλων στην αγορά εργασίας είναι αντίθετη στους νόμους της φύσης!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Μετά από την αποτίμηση του ρόλου κ της θέσης της γυναίκας στην Ισλαμική θρησκεία θα θέλαμε να κάνουμε μία σύντομη μνεία της θέσης της γυναίκας στο Χριστιανισμό και με αυτή να κλείσουμε την ερευνητική μας εργασία.

Η γυναίκα, (Εύα) ,πλάστηκε σύμφωνα με το κείμενο της Γένεσης, από την πλευρά του Αδάμ και αυτό υποδηλώνει την ισότητα ανδρών και γυναικών. (Γεν στ 21-23)

Ο Αδάμ βλέποντας την Εύα την χαρακτήρισε ως <<οστό από τα οστά του και σάρκα από τη σάρκα του>>, (Γεν στ 24) ,βλέπει δηλαδή στο πρόσωπό της, τον ίδιο του τον εαυτό και σε καμία περίπτωση δεν τη θεωρεί κατώτερή του.

Τέλος στο πρόσωπο της Παναγίας τιμάται ο άνθρωπος ,η γυναίκα, η μητέρα. Μέσω αυτής πραγματοποιείται το σχέδιο της θείας οικονομίας, σαρκώνεται ο Υιός κ Λόγος του θεού ώστε με τη Σταύρωση και την Ανάστασή του να σώσει την ανθρωπότητα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<https://alialyunani.wordpress.com>

<http://6lyk-zograf.att.sch.gr/wp/wp-content/uploads/projects/gynaika.pdf>

<http://invenio.lib.auth.gr/record/112371/files>

<http://www.pemptousia.gr/2014/10/islam-parentheti-mitrotita-exosomati>

http://noescognitionrr.blogspot.gr/2011/02/blog-post_8564.html

<http://www.tovima.gr/world/article/?aid=653944>

http://elldiktyo.blogspot.gr/2013/11/blog-post_876.htm1

<http://static.eudoxus.gr/books/82/chapter-11682.pdf>

<http://1epal-perist.att.sch.gr/autosch/joomla15/images/stories/ERGASIES/islam.pdf>

http://www.iek-akmi.gr/iek_akmi/media/html/draft_online/june06/islam.html

<http://www.diakonima.gr/2009/05/22/>

<http://www.thekeytoislam.com>

<http://gr.euronews.com/2013/09/30/a-woman-s-place-is-in-parliament/> : Οι γυναίκες αναζητούν τη θέση τους στην πολιτική

edu09.pbworks.com/.../Η%20θέση%20της%20γυναίκας%20στο%20Ισλάμ...

<http://www.candianews.gr/2014/10/11/omilia-tis-malalas-giousafzai-sta-inomena-ethni-12-iouliou-2013/>

Αυτό που το Ισλάμ καλεί www.pemptousia.gr/2014/10/islam-parentheti-mitrotita-exosomatihttp://koukfamily.blogspot.gr/2013/04/blog-post_4265.html

http://hellas-orthodoxy.blogspot.gr/2014/07/blog-post_31.html

<http://www.diakonima.gr/2009/05/22>

Πηγή: Περιοδικό ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ, τεύχος 3, Αυγ. – Νοεμ. 2000, σελ. 84-91 της Δρ. Αρετής Δημοσθένους-Πασχαλίδου,

Θρησκευολόγου-Κανονολόγου

Ch. Chahata, Droit Musulman, Daloz, 1970, 111. 1. Γ. Δεληγιάννη, Οικογενειακό Δίκαιο ΙΙ. Συζυγικές σχέσεις-Διαζύγιο, Θεσσαλονίκη 1987, 235.

Ιμπραχίμ (Αβραάμ) Χαλίλ Νταμπούρ, Γάμος και Οικογένεια κατά το Ισλάμ, Θεσσαλονίκη, 1990, 242.

Jager, «Zeitmagazin», Nr. 49 vom 3.5.1991, 70. Βλ. σχετικά J. Brink, «Pakistan», 15, Bergmann/Ferid, Intern. EheR.

Βλ. Arabisch Republic Surien, 27, Bergmann/Ferid, Intern. EheR.

B. Mahmoody, Nicht ohne meine Tochter. 1990, U. Neuhaue, «Die geraubten Kinder», Stern, Nr. 46, 1990, 97-102.

<http://static.eudoxus.gr/books/82/chapter-11682.pdf>

A. Γιαννουλάτου, Ισλάμ, 1983,202.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ:ΟΙ ΘΡΗΣΚΕΙΕΣ. ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ

LAROUSSE ΟΙ ΘΡΗΣΚΕΙΕΣ ΣΗΜΕΡΑ.ΕΚΔΟΣΕΙΣ 21^{ου} ΑΙΩΝΑ

Γ. ΖΙΑΚΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ Β ΤΟ ΙΣΛΑΜ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ Π ΠΟΥΡΝΑΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΖΑΚΙΡ ΝΑΗΚ : ΠΟΛΥΓΑΜΙΑ ΣΤΟ ΙΣΛΑΜ

ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΖΩΗ. ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΑΡΕΤΗ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΚΡΙΤΑΣ 2005

ΜΑΛΑΛΑ ΥΟΥΣΑΦΣΑΙ: <<Με λένε Μαλάλα>>. ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ

Γ. ΠΑΜΠΟΥΚΗΣ: ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΝΤΡΟΠΗΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ

ΤΟ ΚΟΡΑΝΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΚΤΟΣ